

Bruxelles, 12.12.2022
C(2022) 9343 final

COMUNICARE A COMISIEI

Orientări privind ajutoarele de stat pentru rețelele în bandă largă

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	3
2. DOMENIU DE APLICARE, DEFINIȚII, TIPURI DE REȚELE ÎN BANDĂ LARGĂ.....	5
2.1 Domeniul de aplicare.....	5
2.2 Definiții	6
2.3 Tipuri de rețele de comunicații în bandă largă	8
2.3.1 Rețelele ultrarapide fixe de acces	9
2.3.2 Rețelele mobile de acces	9
2.3.3 Rețelele backhaul	10
3. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 106 ALINEATUL (2) DIN TRATAT.....	11
4. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (3) LITERA (C) DIN TRATAT	13
5. AJUTOARE PENTRU INSTALAREA DE REȚELE ÎN BANDĂ LARGĂ	14
5.1 Prima condiție: facilitarea dezvoltării unei activități economice	14
5.1.1 Rețelele ca facilitatoare ale activităților economice	14
5.1.2 Efectul stimulativ	15
5.1.3 Respectarea altor dispoziții ale dreptului Uniunii	15
5.2 A doua condiție: ajutorul nu trebuie să afecteze în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale, într-o măsură contrară interesului comun	16
5.2.1 Efectele pozitive ale ajutorului.....	16
5.2.2 Necesitatea intervenției statului.....	16
5.2.3 Adecvarea ajutorului ca instrument de politică.....	26
5.2.4 Proportionalitatea ajutoarelor	30
5.2.5 Transparența, raportarea și monitorizarea ajutorului	41
5.3 Efecte negative asupra concurenței și a schimburilor comerciale.....	41
5.4 Punerea în balanță a efectelor pozitive ale ajutorului și a efectelor negative asupra concurenței și a comerțului	41
6. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII MĂSURILOR DE ADOPTARE.....	42
6.1 Voucherele sociale	43
6.2 Vouchere pentru conectivitate.....	44
6.2.1 Prima condiție: facilitarea dezvoltării unei activități economice	45
6.2.2 A doua condiție: ajutorul nu trebuie să afecteze în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale, într-o măsură contrară interesului comun	45
7. TRANSPARENȚĂ, RAPORTARE, MONITORIZARE	47
7.1 Transparență	47
7.2 Raportare	48
7.3 Monitorizare	48
8. PLANUL DE EVALUARE <i>EX POST</i>	48

9. DISPOZIȚII FINALE	50
----------------------------	----

COMUNICARE A COMISIEI

Orientări privind ajutoarele de stat pentru rețelele în bandă largă

1. INTRODUCERE

1. Conectivitatea este un element fundamental al transformării digitale. Aceasta are o importanță strategică pentru creștere și inovare în toate sectoarele economice ale Uniunii și pentru coeziunea socială și teritorială.
2. Uniunea a stabilit obiective ambițioase în materie de conectivitate în comunicarea „Către o societate europeană a gigabiților”¹, în comunicarea „Conturarea viitorului digital al Europei”², în comunicarea „Busola pentru dimensiunea digitală”³ și în Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a programului de politică pentru 2030 „Calea către deceniul digital”⁴ (propunerea PPDD).
3. În comunicarea „Către o societate europeană a gigabiților”, Comisia a stabilit următoarele obiective în materie de conectivitate pentru 2025: (a) toate gospodăriile din Uniune, din mediul rural sau urban, ar trebui să aibă o viteză de descărcare de cel puțin 100 Mbps, care să poată fi mărită la 1 Gbps, (b) factorii socioeconomiici, cum ar fi întreprinderile care utilizează intensiv tehnologiile digitale, școlile, spitalele și administrația publică, ar trebui să beneficieze de conectivitate de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 1 Gbps); și (c) toate zonele urbane și principalele căi de transport ar trebui să aibă acoperire 5G neîntreruptă⁵.
4. După cum se explică în comunicarea „Conturarea viitorului digital al Europei”, sintagma „[viteză de] 100 Mbps, care poate fi mărită la o viteză exprimată în gigabiți” reflectă estimarea Comisiei conform căreia, în cursul acestui deceniu, gospodăriile vor avea nevoie din ce în ce mai mult de o viteză de 1 Gbps⁶.

¹ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 14 septembrie 2016 intitulată „Conectivitate pentru o piață unică digitală competitivă – către o societate europeană a gigabiților” COM(2016) 587 final.

² Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 19 februarie 2020 intitulată „Conturarea viitorului digital al Europei”, COM(2020) 67 final.

³ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 9 martie 2021 intitulată „Busola pentru dimensiunea digitală 2030: modelul european pentru deceniul digital”, COM(2021) 118 final.

⁴ Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a programului de politică pentru 2030 „Calea către deceniul digital”, COM(2021) 574 final, 2021/0293(COD).

⁵ Secțiunea 3 din comunicarea „Către o societate europeană a gigabiților”.

⁶ Nota de final 3 din comunicarea „Conturarea viitorului digital al Europei”.

5. Comunicarea „Busola pentru dimensiunea digitală” prevede, ca obiectiv de conectivitate pentru 2030, ca toate gospodăriile din Uniune să dispună de o rețea gigabit⁷, iar toate zonele populate, de 5G⁸. În propunerea de PPDD se subliniază: „Nevoile societății în ceea ce privește lărgimea de bandă disponibilă pentru încărcare și pentru descărcare sunt în continuă creștere. Până în 2030, rețelele cu viteze exprimate în gigabiți ar trebui să devină disponibile în condiții accesibile pentru toți cei care au nevoie sau doresc o astfel de capacitate”⁹.
6. Pentru atingerea obiectivelor Uniunii pentru 2025 și 2030 sunt necesare investiții adecvate. Astfel de investiții provin în principal de la investitori privați și pot fi completate, dacă este necesar, cu fonduri publice, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat.
7. Pandemia de COVID-19 a relevat importanța pe care rețelele performante de comunicații electronice o au pentru cetățeni, întreprinderi și instituțiile publice. La 27 mai 2020, Comisia și-a prezentat propunerea privind un plan major de redresare pentru a atenua impactul economic și social al pandemiei, NextGenerationEU¹⁰. Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) instituit prin Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului face parte din planul respectiv¹¹. Una dintre prioritățile-cheie ale Mecanismului de redresare și reziliență („MRR”) este sprijinirea tranziției digitale prin măsuri de conectivitate menite în special să elimine decalajul digital dintre zonele urbane și zonele rurale și să abordeze disfuncționalitățile pieței în privința instalării de rețele performante. Conform Regulamentului (UE) 2021/241 de instituire a MRR, fiecare stat membru trebuie să afecteze pentru măsuri de promovare a tranziției digitale cel puțin 20 % din finanțarea alocată.
8. În plus, rețelele de comunicații electronice pot contribui la atingerea obiectivelor de durabilitate. Obiectivul Uniunii de realizare a neutralității climatice până în 2050, astfel cum este prevăzut în Pactul verde european¹² și în Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului¹³, nu poate fi atins fără o transformare digitală fundamentală a societății. Una dintre componentele esențiale ale transformării digitale a Uniunii este dezvoltarea unor rețele de comunicații electronice

⁷ În stadiul actual de dezvoltare, au capacitatea de a asigura viteze de descărcare de 1 Gbps instalațiile de tip fibră până acasă, fibră până la clădire și rețelele prin cablu performante (cel puțin DOCSIS 3.1).

⁸ Secțiunea 3.2 din comunicarea „Busola pentru dimensiunea digitală”.

⁹ Considerentul 7 al propunerii PPDD.

¹⁰ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 27 mai 2020 intitulată „Acum este momentul Europei: să reparăm prejudiciile aduse de criză și să pregătim viitorul pentru noua generație”, COM(2020) 456 final.

¹¹ Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17.). A se vedea, de asemenea, Regulamentul (UE) 2020/2094 al Consiliului din 14 decembrie 2020 de instituire a unui Instrument de redresare al Uniunii Europene pentru a sprijini redresarea în urma crizei provocate de COVID-19 (JO L 433I, 22.12.2020, p. 23).

¹² Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, 11 decembrie 2019, Pactul verde european, COM(2019) 640 final.

¹³ Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 (Legea europeană a climei) (JO L243, 9.7.2021. p. 1).

securizate și performante, care să ajute la aducerea unei contribuții importante la principalele obiective de mediu ale Uniunii. În același timp, va trebui ca rețelele de comunicații electronice să devină ele însele mai durabile și mai eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor.

9. Sectorul comunicațiilor electronice a traversat un proces profund de liberalizare și, în prezent, face obiectul unei reglementări sectoriale. Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului¹⁴ prevede cadrul de reglementare pentru comunicațiile electronice.
10. Politica în domeniul concurenței și, în special, normele privind ajutoarele de stat au un rol important în îndeplinirea obiectivelor strategiei digitale și în elaborarea unei strategii coordonate de investiții pentru conectivitate. Obiectivul controlului ajutoarelor de stat în sectorul comunicațiilor în bandă largă este de a asigura faptul că ajutoarele de stat vor avea drept rezultat un nivel superior al acoperirii și utilizării comunicațiilor în bandă largă decât ar fi fost posibil în absența intervenției statului, sprijinindu-se în același timp serviciile de calitate superioară și mai convenabile ca preț, precum și investițiile care susțin concurența. Orice intervenție a statului ar trebui să limiteze cât mai mult posibil riscul unor situații de excludere a investițiilor private, de alterare a stimulentele pentru investiții comerciale și, în cele din urmă, de denaturare a concurenței, situații care ar fi contrare interesului comun.
11. În 2020, Comisia a lansat o evaluare a Orientărilor din 2013 privind banda largă¹⁵ pentru a analiza dacă acestea continuă să fie adecvate scopului. Rezultatele¹⁶ au arătat că, deși, în principiu, normele au funcționat eficient, au fost necesare ajustări specifice pentru a reflecta evoluțiile recente ale pieței și ale tehnologiei și pentru a ține seama de evoluțiile legislative și de prioritățile actuale¹⁷.

2. DOMENIU DE APLICARE, DEFINIȚII, TIPURI DE REȚELE ÎN BANDĂ LARGĂ

2.1 Domeniul de aplicare

12. Pentru evitarea situațiilor în care ajutoarele de stat denaturează sau amenință să denatureze în mod nejustificat concurența pe piața internă și afectează în mod semnificativ comerțul dintre statele membre, la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („tratatul”) este stabilit principiul interzicerii ajutoarelor de stat. Este posibil însă ca, în anumite cazuri, astfel de ajutoare să fie compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatele (2) și (3) din tratat.
13. Statele membre au obligația de a notifica Comisiei orice proiect de acordare a ajutoarelor de stat în temeiul articolului 108 alineatul (3) din tratat, cu excepția cazului

¹⁴ Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice (JO L 321, 17.12.2018, p. 36).

¹⁵ Comunicarea Comisiei din 26 ianuarie 2013 intitulată „Orientări ale UE pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de comunicații în bandă largă” (JO C 25, 26.1.2013) („Orientările privind banda largă” din 2013).

¹⁶ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind rezultatele evaluării din 7 iulie 2021 [SWD(2021) 195 final].

¹⁷ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind rezumatul evaluării normelor privind ajutoarele de stat pentru instalarea de infrastructuri de bandă largă din 7 iulie 2021, SWD(2021) 194 final.

în care ajutoarele se referă la una dintre categoriile care sunt exceptate de la obligația de notificare în temeiul articolului 109 din tratat¹⁸.

14. Prezentele orientări conțin îndrumări cu privire la modul în care Comisia va evalua, în temeiul articolului 106 alineatul (2), al articolului 107 alineatul (2) litera (a) și al articolului 107 alineatul (3) litera (c) din tratat, compatibilitatea ajutoarelor de stat pentru instalarea și adoptarea de rețele și servicii fixe și mobile în bandă largă.
15. Intervențiile statelor care nu îndeplinesc una dintre condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din tratat nu constituie ajutoare de stat. În consecință, ele nu se supun evaluării compatibilității, stabilite în prezentele orientări.
16. În special, finanțarea din partea Uniunii care este gestionată la nivel central de instituții, de agenții, de întreprinderi comune sau de alte organisme ale Uniunii și care nu se află în mod direct sau indirect sub controlul statelor membre¹⁹ nu constituie ajutor de stat.
17. Nu se pot acorda ajutoare pentru instalarea și adoptarea de rețelele și servicii în bandă largă întreprinderilor aflate în dificultate stabilite în Orientările Comisiei privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate²⁰.
18. La evaluarea ajutoarelor acordate în favoarea unei întreprinderi care face obiectul unui ordin de recuperare neexecutat în urma unei decizii anterioare a Comisiei de declarare a unui ajutor ca fiind ilegal și incompatibil cu piața internă, Comisia va lua în considerare cuantumul ajutorului care nu a fost încă recuperat²¹.

2.2 Definiții

19. În sensul prezentelor orientări, se aplică următoarele definiții:
 - a) „rețea în bandă largă” înseamnă o rețea de comunicații electronice, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 1 din Directiva (UE) 2018/1972, care furnizează servicii de comunicații electronice în bandă largă („servicii în bandă largă”);
 - b) „rețea de acces” înseamnă segmentul unei rețele în bandă largă care conectează rețeaua backhaul cu locațiile sau dispozitivele utilizatorilor finali;

¹⁸ De exemplu, Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

¹⁹ Precum finanțarea acordată în cadrul Regulamentul (UE) 2021/1153 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire a Mecanismului pentru interconectarea Europei și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1316/2013 și (UE) nr. 283/2014 (JO L 249, 14.7.2021, p. 38).

²⁰ Comunicarea Comisiei intitulată „Orientări privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate”, secțiunea 2.2 (JO C 249, 31.7.2014, p. 1).

²¹ A se vedea Hotărârea din 13 septembrie 1995, TWD/Comisia, cauzele conexe T-244/93 și T-486/93, EU:T:1995:160, punctul 56. A se vedea, de asemenea, comunicarea Comisiei intitulată *Comunicare a Comisiei privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile* (JO C 247, 23.7.2019, p. 1).

- c) „rețea fixă de acces” înseamnă o rețea în bandă largă care furnizează servicii de transmisie de date utilizatorilor finali la punct fix, cu ajutorul a diverse tehnologii, inclusiv prin cablu, prin linie de abonat digitală (*digital subscriber line* – DSL), prin fibră optică și pe suport radio;
- d) „rețea ultrarapidă fixă de acces” înseamnă o rețea fixă de acces care furnizează servicii în bandă largă cu o viteză de descărcare de cel puțin 100 Mbps („servicii fixe în bandă largă ultrarapide”);
- e) „rețea mobilă de acces” înseamnă o rețea în bandă largă pe suport radio care oferă conectivitate utilizatorilor finali în orice loc din zona acoperită de rețea, utilizând unul sau mai multe standarde de telecomunicații mobile internaționale (*International Mobile Telecommunications* – IMT);
- f) „rețea backhaul” înseamnă partea unei rețele care conectează rețeaua de acces la rețeaua magistrală. Este partea din rețea în care este agregat traficul tuturor utilizatorilor finali;
- g) „rețea magistrală” înseamnă rețeaua centrală care interconectează rețelele backhaul din zone geografice sau regiuni diferite;
- h) „rețea activă” înseamnă o rețea în bandă largă care prezintă componente active (de exemplu transpondere, routere și comutatoare, antene active) și componente pasive (de exemplu conducte, stâlpi, piloni, fibre negre, cabinete stradale și guri de vizitare);
- i) „infrastructură” înseamnă o rețea în bandă largă fără nicio componentă activă, care cuprinde, de obicei, infrastructura fizică, astfel cum este definită la articolul 2, al doilea paragraf, punctul 2 din Directiva 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului²², și cabluri (inclusiv fibră neagră și cabluri de cupru);
- j) „oră de vârf” înseamnă intervalul din zi, cu o durată tipică de o oră, în care solicitarea rețelei atinge în mod obișnuit valoarea sa maximă;
- k) „condiții de oră de vârf” înseamnă condițiile în care se preconizează că rețeaua va funcționa la „oră de vârf”;
- l) „locațiile deservite” înseamnă locațiile utilizatorilor finali în care, la cererea utilizatorilor finali și în termen de 4 săptămâni de la data solicitării, un operator poate furniza servicii în bandă largă (indiferent dacă locațiile respective sunt deja conectate la rețea sau nu). În acest caz, prețul perceput de operator pentru furnizarea unor astfel de servicii în bandă largă în locațiile utilizatorilor finali nu trebuie să depășească taxele de conectare normale. Acest lucru înseamnă că nu trebuie să includă niciun cost suplimentar sau excepțional în raport cu practica comercială standard și, în orice caz, nu trebuie să depășească prețul

²²

Directiva 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză (JO L 155, 23.5.2014, p. 1).

obișnuit din statul membru în cauză. Prețul respectiv trebuie stabilit de autoritatea națională competentă.

- m) „orizont de timp relevant” înseamnă un orizont de timp utilizat pentru verificarea investițiilor private planificate și corespunde calendarului estimat de statul membru pentru instalarea rețelei preconizate finanțate de stat, începând din momentul publicării consultării publice privind intervenția preconizată a statului până la intrarea în funcțiune a rețelei, adică până la începerea furnizării de servicii cu ridicata sau cu amănuntul în rețeaua finanțată de stat. Orizontul de timp relevant luat în considerare nu poate fi mai scurt de doi ani;
- n) „supraextindere” înseamnă instalarea unei rețele finanțate de stat, în plus față de una sau mai multe rețele existente într-o anumită zonă;
- o) „excludere” înseamnă un efect economic al unei intervenții a statului care conduce la descurajarea, împiedicarea, reducerea sau chiar eliminarea investițiilor private. Acest lucru se poate întâmpla, de exemplu, în cazul în care investitorii privați constată o scădere a rentabilității investiției lor anterioare sau planificate din cauza ajutorului de stat acordat unei investiții alternative, ceea ce îi poate determina să decidă să își reducă, să își întrerupă sau să își modifice investiția, să se retragă de pe piață cu totul sau să nu intre pe o nouă piață sau într-o anumită zonă geografică;
- p) „schimbare radicală” înseamnă o îmbunătățire semnificativă adusă de rețelele finanțate de stat, având ca rezultat realizarea de noi investiții substanțiale la nivelul rețelelor în bandă largă și aducerea de capacități noi semnificative pe piață în ceea ce privește disponibilitatea, capacitatea și viteza serviciilor în bandă largă sau alte caracteristici relevante ale rețelei și ale concurenței;
- q) „decalaj digital” înseamnă decalajul dintre zonele sau regiunile care beneficiază de acces la servicii în bandă largă adecvate și cele care nu beneficiază de acces la astfel de servicii.

2.3 Tipuri de rețele de comunicații în bandă largă

- 20. În scopul evaluării ajutorului de stat, prezentele orientări fac distincția între rețelele ultrarapide fixe de acces, rețelele mobile de acces și rețelele backhaul, astfel cum sunt descrise suplimentar în secțiunile 2.3.1-2.3.3. Termenii „rețele ultrarapide fixe de acces” și „rețele mobile de acces” sunt utilizați în mod interschimbabil cu „rețele fixe” și, respectiv, cu „rețele mobile”. Toate vitezele menționate în prezentele orientări sunt prevăzute în condiții de oră de vârf.

2.3.1 Rețelele ultrarapide fixe de acces

21. În stadiul actual al dezvoltării tehnologice, există diferite tipuri de rețele ultrarapide fixe de acces, inclusiv: (a) rețelele prin fibră optică (FTTx)²³ și (b) rețelele prin cablu modernizate avansate, care utilizează cel puțin standardul DOCSIS 3.0²⁴. Rețelele pe suport radio, cum ar fi anumite rețele fixe de acces pe suport radio²⁵ și rețele de telecomunicații prin satelit²⁶, pot de asemenea să aibă capacitatea de a furniza servicii fixe ultrarapide în bandă largă.

2.3.2 Rețelele mobile de acces

22. În stadiul actual al pieței și al dezvoltării tehnologice, coexistă mai multe generații de tehnologii mobile²⁷.

²³ FTTx se referă la diverse tipuri de rețele, inclusiv fibră până la clădire (FTTB), fibră până acasă (FTTH), fibră până în interiorul clădirii (FTTP) și fibră până la cabinetul stradal (FTTC). Cu toate acestea, rețelele FTTC au capacitatea de a furniza servicii fixe ultrarapide numai atunci când utilizează vectorizarea în bucle de o anumită lungime [tehnologie care îmbunătățește performanța VDSL (linie de abonat digitală de mare viteză)].

²⁴ DOCSIS este abrevierea folosită pentru „specificațiile interfeței de servicii de date prin cablu”. Este un standard de telecomunicații recunoscut la nivel mondial care dezvoltă și prevede generații de specificații (DOCSIS 1.0, DOCSIS 1.1, DOCSIS 2.0, DOCSIS 3.0, DOCSIS 3.1 etc.). În stadiul actual al pieței, au fost elaborate specificații pentru DOCSIS 4.0.

²⁵ De exemplu, rețele fixe de acces pe suport radio bazate pe tehnologia 5G, eventual și alte tehnologii pe suport radio care includ soluții radio fixe, mai ales următoarea generație de rețele Wi-fi (Wi-fi 6).

²⁶ În prezent, soluțiile tehnologice prin satelit sunt utilizate în unele cazuri în zone îndepărtate sau izolate, în situațiile în care pot furniza un nivel adecvat de servicii fixe în bandă largă. Se preconizează că în viitor vor fi disponibili sateliți mai avansați, capabili să îmbunătățească în mod semnificativ calitatea serviciilor în bandă largă și să furnizeze o viteză foarte mare (inclusiv sateliți de foarte mare debit). De asemenea, sateliții joacă un rol în furnizarea de servicii către autoritățile publice. Sunt în curs de pregătire mai multe constelații de sateliți cu orbită terestră joasă (LEO), care se preconizează că vor putea reduce latența.

²⁷ Toate sistemele mobile în bandă largă (2G, 3G, 4G și 5G) se bazează pe standardele în materie de telecomunicații mobile internaționale (*international mobile telecommunications* – IMT) ale Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor. Standardele IMT sunt specificații și cerințe pentru serviciile mobile în bandă largă de mare viteză bazate pe progresul tehnologic din intervalul de timp relevant. Rețelele mobile încorporează progresiv caracteristicile și capacitățile noilor standarde. În plus, cantitatea și tipul de spectru utilizat, cu caracteristici de propagare diferite, au un impact important asupra calității serviciului furnizat. De exemplu, dintre cele trei benzi „pionier” identificate pentru serviciile 5G, se estimează în prezent că banda de frecvențe de 700 MHz este mai adecvată pentru o acoperire pe arie largă și în interior; banda de 3,6 GHz (3,4-3,8 GHz) se caracterizează printr-o capacitate mare, dar o acoperire mai mică decât banda de 700 MHz; banda de 26 GHz (24,25-27,5 GHz) va fi utilizată probabil pentru instalarea de puncte de acces Wi-fi în zone mici cu o cerere foarte mare (de exemplu noduri de transport, spații de divertisment, spații industriale sau spații de vânzare cu amănuntul ori de-a lungul principalelor drumuri și căi ferate din zonele rurale) și nu va fi utilizată pentru crearea unei acoperiri pe arie largă. Noile generații mobile pot de asemenea să utilizeze benzile de frecvență utilizate inițial de generațiile anterioare.

23. Tranziția către fiecare nouă generație mobilă este, în general, progresivă²⁸. În stadiul actual, continuă să fie instalate rețele 4G în unele părți ale Europei, iar instalarea de rețele 5G neautonome se bazează pe rețele centrale 4G LTE (cu evoluție pe termen lung) existente și pe rețele LTE avansate²⁹. Se preconizează că în viitor rețelele 5G vor deveni din ce în ce mai autonome și nu se vor baza pe rețelele 4G existente. Se așteaptă ca rețelele 5G autonome să facă posibile servicii mobile mai performante, inclusiv o latență mai mică și capacități de transmisie mai ridicate, și să permită scenarii și aplicații avansate de utilizare.
24. Pentru a asigura o utilizare eficientă și eficientă a spectrului de frecvențe radio, statele membre pot să prevadă condiții pentru alocarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului radio, cum ar fi obligații în materie de acoperire și de calitate a serviciului. Astfel de obligații pot include acoperirea geografică, demografică și a transporturilor cu anumite cerințe de calitate minimă a serviciului³⁰.

2.3.3 Rețelele backhaul

25. Rețelele backhaul sunt componente necesare pentru susținerea atât a rețelelor de acces fixe, cât și a celor mobile. Rețelele backhaul se pot baza pe soluții de cupru, fibră optică, microunde și satelit³¹.

²⁸ Versiunile ulterioare ale tehnologiei 2G (denumite 2G îmbunătățite sau 2.xG) au fost superioare tehnologiei 2G în sine. Modernizările progresive ale tehnologiei 3G (versiunile 3.xG) au avut performanțe mai bune în comparație cu 2G. Și în cazul tehnologiei 4G de asemenea, sistemul de comunicații celulare 4.5G este mai bun decât 4G în mai multe privințe. Tehnologia 4.5G este rezultatul evoluției LTE, din care a apărut LTE-Advanced. Implementarea inițială a rețelei 5G se va concentra probabil pe îmbunătățirea serviciilor mobile în bandă largă (unul dintre seturile de cazuri de utilizare definite pentru 5G). Se preconizează că rețelele 5G autonome vor aduce îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește viteza și latența, sprijinind în același timp o densitate mai mare a dispozitivelor conectate în comparație cu generațiile anterioare și vor pune la dispoziție noi caracteristici, cum ar fi partiționarea rețelei, ceea ce, la rândul său, va permite noi seturi de cazuri de utilizare pentru 5G.

²⁹ Rețelele 5G neautonome pot să utilizeze echipamente noi și frecvențe 5G pentru a furniza servicii de calitate mai bună, dar pot și să utilizeze în continuare elementele de rețea 4G.

³⁰ De exemplu, obligațiile de acoperire legate de anumite benzi de frecvențe necesită în prezent, în funcție de tipurile de spectru, o acoperire a unui anumit procent din populație sau teritoriu și cerințe de calitate minimă în ceea ce privește viteza și latența. Adesea, aceste obligații de acoperire trebuie să fie îndeplinite într-o perioadă de maximum cinci ani de la alocarea spectrului relevant, uneori de maximum șapte ani.

³¹ În primele generații de rețele mobile, backhaulul – de la stația radio de bază până la centrul de comutație al serviciilor mobile – a fost asigurat în mare măsură de conexiuni prin microunde punct la punct. Instalarea LTE-Advanced și introducerea tehnologiei 5G au determinat o creștere a nivelului de cerințe în materie de backhaul și o utilizare tot mai frecventă a rețelelor prin fibră optică și pentru conectarea stațiilor de bază.

3. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 106 ALINEATUL (2) DIN TRATAT

26. În unele cazuri, statele membre pot să clasifice furnizarea de servicii în bandă largă drept un serviciu de interes economic general („SIEG”) în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat³² și să sprijine instalarea unei rețele care să furnizeze astfel de servicii. Compensația pentru costurile suportate pentru prestarea unui astfel de serviciu de interes economic general nu constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite cele patru condiții cumulative din hotărârea Altmark³³. Compensația pentru prestarea unui serviciu de interes economic general constituie ajutor de stat va fi evaluată în conformitate cu normele aplicabile ajutoarelor de stat acordate sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public („pachetul SIEG”)³⁴.
27. În prezentele orientări, definiția unui SIEG este ilustrată prin aplicarea normelor prevăzute în pachetul SIEG doar pentru rețelele în bandă largă, avându-se în vedere caracteristicile sectoriale.
28. În ceea ce privește definiția unui SIEG autentic, Comisia a clarificat faptul că statele membre nu pot să impună obligații specifice de serviciu public pentru servicii care sunt deja prestate sau care pot fi prestate satisfăcător și în condiții, cum ar fi prețul, caracteristicile obiective în materie de calitate, continuitatea și accesul la serviciul respectiv, coerente cu interesul public, astfel cum este definit de statul membru respectiv, de către întreprinderi care își desfășoară activitatea în condiții normale de piață³⁵.

³² În conformitate cu jurisprudența, întreprinderile cărora le-a fost încredințată prestarea de servicii de interes economic general trebuie să fi fost investite cu această misiune printr-un act al unei autorități publice. De exemplu, un SIEG poate fi încredințat unei întreprinderi prin acordarea unei concesiuni de serviciu public; a se vedea Hotărârea din 13 iunie 2000, EPAC/Comisia, cauzele conexe T-204/97 și T-270/97, EU:T:2000:148, punctul 126 și Hotărârea din 15 iunie 2005, Fred Olsen/Comisia, T-17/02, EU:T:2005:218, punctele 186, 188-189.

³³ Hotărârea din 24 iulie 2003, Altmark Trans GmbH, EU:C:2003:415 și *Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, punctele 87-95.

³⁴ Pachetul SIEG cuprinde Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general (JO C 8, 11.1.2012, p. 4), Decizia Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (JO L 7, 11.1.2012, p. 3), Comunicarea Comisiei intitulată „Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public” (JO C 8, 11.1.2012, p. 15) și Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei din 25 aprilie 2012 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general (JO L 114, 26.4.2012, p. 8). În iunie 2019 Comisia a început evaluarea normelor privind ajutoarele de stat pentru serviciile de interes economic general (SIEG) din domeniul sănătății și domeniul social și evaluarea Regulamentului (UE) nr. 360/2012.

³⁵ Punctul 13 al Comunicării Comisiei privind cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (JO C 8, 11.1.2012, p. 15).

29. Aplicând acest principiu sectorului comunicațiilor în bandă largă, atunci când evaluează absența unei erori vădite în clasificarea unui SIEG, Comisia ia în considerare următoarele elemente:

- a) intervenția sub formă de ajutor de stat trebuie să vizeze numai zonele în cazul cărora se poate demonstra că investitorii privați nu sunt în măsură să ofere acces la servicii adecvate în bandă largă. În conformitate cu Directiva (UE) 2018/1972, nivelul serviciilor adecvate în bandă largă este stabilit de fiecare stat membru, ținând seama de condițiile naționale și de lărgimea de bandă minimă de care beneficiază majoritatea consumatorilor dintr-un stat membru, pentru a asigura lărgimea de bandă necesară pentru un nivel adecvat de incluziune socială și de participare la economia și societatea digitală pe teritoriul lor. Serviciile adecvate în bandă largă ar trebui să poată furniza lărgimea de bandă necesară pentru susținerea cel puțin a setului minim de servicii prevăzut în anexa V la Directiva (UE) 2018/1972. Un stat membru ar trebui să stabilească absența unor servicii adecvate în bandă largă pe baza cartografierii și a consultării publice efectuate în conformitate cu secțiunile 5.2.2.4.1 și 5.2.2.4.2³⁶. Comisia consideră că, în zonele în care investitorii privați au investit deja sau intenționează să investească într-o rețea în bandă largă care oferă acces la servicii adecvate în bandă largă, introducerea în paralel a unei rețele în bandă largă finanțate de stat nu poate fi clasificată drept SIEG în sensul articolului 106 alineatul (2) din tratat³⁷;
- b) rețeaua trebuie să ofere servicii în bandă largă universale și convenabile ca preț³⁸, prin prisma condițiilor naționale specifice, pentru toate locațiile din zona vizată. Nu ar fi suficient să se acorde sprijin doar pentru conectarea întreprinderilor³⁹;
- c) rețeaua trebuie să fie neutră din punct de vedere tehnologic;
- d) prestatorul de SIEG ar trebui să ofere acces cu ridicata deschis, în conformitate cu secțiunea 5.2.4.4, în mod nediscriminatoriu⁴⁰;

³⁶ Pentru punerea în aplicare a obligațiilor de serviciu universal, se aplică dispozițiile Directivei (UE) 2018/1972.

³⁷ A se vedea punctul 49 din Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general. A se vedea, de asemenea, Hotărârea din 16 septembrie 2013, *Colt Télécommunications France/Comisia*, T-79/10, EU:T:2013:463, punctul 154 și Decizia C(2016) 7005 final a Comisiei din 7 noiembrie 2016 în cazul SA.37183 (2015/NN) – Franța – Plan France Très Haut Débit, considerentul 263 (JO C 68, 3.3.2017, p. 1).

³⁸ A se vedea articolele 84, 85 și 86 din Directiva (UE) 2018/1972.

³⁹ A se vedea punctul 50 din Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general. A se vedea, de asemenea, Decizia C(2006) 436 final a Comisiei din 8 martie 2006, cazul N284/05 – Irlanda – Programul regional de bandă largă: rețele din *zona metropolitană* („MAN”), fazele II și III (JO C 207, 30.8.2006, p. 3) și Decizia C(2007) 3235 final a Comisiei din 10 iulie 2007, cazul N890/06 – Franța – Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit (JO C 218, 18.9.2007, p. 1).

⁴⁰ Pentru punerea în aplicare a obligațiilor de serviciu universal, se aplică dispozițiile Directivei (UE) 2018/1972.

- e) în cazul în care prestatorul de SIEG este și o întreprindere integrată pe verticală, statele membre ar trebui să pună în aplicare garanții adecvate⁴¹ pentru a se evita orice conflict de interese, orice discriminare nejustificată și orice alt avantaj indirect ascuns⁴².

4. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (3) LITERA (C) DIN TRATAT

30. Comisia va considera că ajutoarele de stat pentru instalarea sau adoptarea de rețele și servicii în bandă largă sunt compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din tratat numai dacă ajutoarele în cauză contribuie la dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor regiuni economice (prima condiție) și dacă ele nu influențează negativ condițiile schimburilor comerciale, într-o măsură contrară interesului comun (a doua condiție).
31. În evaluarea compatibilității pe care o va efectua, Comisia examinează următoarele două aspecte:
- a) În ceea ce privește prima condiție, Comisia va verifica dacă ajutorul are scopul de a facilita dezvoltarea anumitor activități economice, examinând în special:
- (i) activitatea economică facilitată de ajutor;
 - (ii) efectul stimulator al ajutorului, și anume potențialul ajutorului de a schimba în așa fel comportamentul întreprinderilor în cauză, încât acestea să ajungă să desfășoare o activitate suplimentară pe care nu ar fi desfășurat-o în absența ajutorului sau pe care ar fi desfășurat-o într-un mod sau loc limitat sau diferit;
 - (iii) existența unei încălcări a oricărei dispoziții din dreptul Uniunii în legătură cu măsura în cauză;
- b) În ceea ce privește a doua condiție, Comisia va pune în balanță efectele pozitive ale ajutorului planificat și efectele negative pe care ajutorul le poate avea asupra pieței interne, cum ar fi denaturări ale concurenței și efecte negative asupra comerțului, examinând, prin urmare:
- (i) efectele pozitive ale ajutorului;
 - (ii) dacă ajutorul este necesar și special prevăzut pentru abordarea unei situații în care poate aduce o îmbunătățire substanțială pe care piața nu o poate asigura pe cont propriu, de exemplu prin remedierea unei

⁴¹ Astfel de garanții pot include, în funcție de caracteristicile fiecărui caz, limitarea furnizării de servicii exclusiv cu ridicata, o obligație de separare contabilă, și pot presupune, de asemenea, înființarea unei entități diferite din punct de vedere structural și juridic de întreprinderea integrată pe verticală. O astfel de entitate ar trebui să fie singura responsabilă de respectarea și îndeplinirea misiunii de SIEG care i-a fost atribuită. Într-adevăr, odată ce a fost instalată o rețea în bandă largă care furnizează servicii universale în bandă largă, întreprinderile care furnizează servicii cu amănuntul în bandă largă și care funcționează în condițiile pieței sunt, de obicei, în măsură să furnizeze aceste servicii utilizatorilor finali la prețuri competitive. A se vedea Decizia C(2016) 7005 final a Comisiei din 7 noiembrie 2016 în cazul SA.37183 (2015/NN) – Franța – Plan France Très Haut Débit (JO C 68, 3.3.2017, p. 1).

⁴² Pentru punerea în aplicare a obligațiilor de serviciu universal, se aplică dispozițiile Directivei (UE) 2018/1972.

disfuncționalități a pieței sau prin înlăturarea unei preocupări legate de echitate sau coeziune;

- (iii) dacă ajutorul este un instrument de politică adecvat pentru îndeplinirea obiectivului său;
 - (iv) dacă ajutorul este proporțional și limitat la minimumul necesar pentru inducerea investițiilor sau a activităților suplimentare în zona vizată;
 - (v) dacă ajutorul este transparent, și anume dacă statele membre, părțile interesate, publicul și Comisia au acces ușor la informații privind ajutorul acordat;
 - (vi) efectele negative ale ajutorului asupra concurenței și a comerțului dintre statele membre.
32. Într-o ultimă etapă, Comisia va pune în balanță efectele negative identificate ale ajutorului asupra pieței interne, pe de o parte, și efectele pozitive asupra activităților economice care beneficiază de sprijin, pe de altă parte.
33. Etapele evaluării realizate de către Comisie cu privire la ajutoarele pentru instalarea și adoptarea de rețele și servicii în bandă largă sunt prezentate în detaliu în secțiunile 5-8.

5. AJUTOARE PENTRU INSTALAREA DE REȚELE ÎN BANDĂ LARGĂ

34. Comisia consideră că piața serviciilor fixe în bandă largă este separată de piața serviciilor mobile în bandă largă⁴³. Prin urmare, normele de evaluare a ajutorului pot să difere în funcție de piața în cauză⁴⁴.

5.1 Prima condiție: facilitarea dezvoltării unei activități economice

5.1.1 Rețelele ca facilitatoare ale activităților economice

35. Statele membre trebuie să identifice activitățile economice care vor fi facilitate ca urmare a ajutorului, cum ar fi instalarea de rețele fixe pentru furnizarea de servicii fixe în bandă largă performante sau instalarea de rețele mobile pentru furnizarea de servicii de voce și servicii în bandă largă de înaltă performanță). Acestea trebuie, de asemenea, să explice modul în care este sprijinită dezvoltarea acestor activități.
36. Ajutoarele pentru instalarea de rețele fixe și ajutoarele pentru instalarea de rețele mobile pot facilita dezvoltarea multor activități economice prin mărirea gradului de conectivitate și de acces la rețelele și serviciile în bandă largă pentru public, întreprinderi și administrații publice. Astfel de ajutoare pot facilita dezvoltarea activităților economice în zonele în care activitățile respective fie nu există, fie sunt

⁴³ În cazul în care costurile de instalare a unei rețele fixe sunt foarte ridicate, o rețea mobilă de înaltă performanță poate oferi o alternativă la rețeaua fixă într-o anumită măsură, în funcție de circumstanțele specifice. Între cele două tehnologii continuă să existe însă diferențe semnificative la nivel de calitate. Spre deosebire de rețelele fixe, rețelele mobile permit utilizatorilor finali să se deplaseze (cu un autoturism, de exemplu) în timp ce comunică. Cu toate acestea, rețelele fixe oferă un grad mai ridicat de stabilitate, în special pentru transmisia de date. Pentru moment, utilizatorii finali recurg de obicei la ambele tehnologii în mod complementar și nu pentru a o înlocui pe una cu cealaltă.

⁴⁴ Statele membre au posibilitatea de a institui o măsură unică de ajutor de stat care să sprijine instalarea unei combinații de rețele de tipuri diferite (rețele fixe de acces, rețele mobile de acces și rețele backhaul), sub rezerva respectării normelor care se aplică fiecărui tip de rețea.

asigurate doar la un nivel care nu permite satisfacerea adecvată a nevoilor utilizatorilor finali.

5.1.2 *Efectul stimulat*

37. Se poate considera că un ajutor contribuie la dezvoltarea unei activități economice numai dacă el are un efect stimulat.
38. Un ajutor are un efect stimulat dacă stimulează beneficiarul să își schimbe comportamentul în direcția dezvoltării unei anumite activități economice sprijinite de ajutor pe care nu ar fi desfășurat-o în același interval de timp sau pe care ar fi desfășurat-o doar într-un mod sau loc limitat sau diferit, dacă ajutorul nu ar fi fost acordat.
39. Ajutoarele nu trebuie să finanțeze costurile unei activități pe care o întreprindere ar desfășura-o în orice situație și nu trebuie să compenseze riscul comercial normal al unei activități economice⁴⁵.
40. Dovedirea unui efect stimulat al ajutoarelor pentru instalarea de rețele fixe sau mobile înseamnă să se verifice, prin cartografiere și consultare publică, în conformitate cu secțiunile 5.2.2.4.1 și 5.2.2.4.2, dacă părțile interesate au investit sau intenționează să investească în rețele fixe sau mobile în zonele vizate în orizontul de timp relevant. Dacă o investiție echivalentă ar putea fi realizată în același interval de timp în zona respectivă fără ajutor, se poate considera că ajutorul nu are un efect stimulat. De exemplu, în cazul în care o întreprindere are obligații legale, cum ar fi obligațiile de acoperire și de calitate a serviciului, aferente drepturilor de utilizare a unui anumit spectru radio pentru instalări de rețele mobile, întreprinderea respectivă nu poate recurge la ajutor de stat pentru îndeplinirea unor astfel de obligații, deoarece este puțin probabil ca ajutorul să aibă un efect stimulat și, prin urmare, să fie compatibil cu piața internă. Cu toate acestea, ajutoarele de stat pot fi considerate compatibile atunci când și în măsura în care acestea sunt necesare pentru a asigura o calitate a serviciului care să nu se rezume doar la cerințele rezultate din astfel de obligații.

5.1.3 *Respectarea altor dispoziții ale dreptului Uniunii*

41. Dacă o măsură de ajutor de stat, condițiile aferente acesteia (inclusiv metoda de finanțare a acesteia, atunci când metoda respectivă face parte integrantă din măsura de ajutor) sau activitatea pe care o finanțează duc la încălcarea unei dispoziții din dreptul Uniunii sau a principiului general al acestuia, ajutorul nu poate fi declarat compatibil cu piața internă⁴⁶. Acest lucru se poate întâmpla atunci când acordarea ajutorului este condiționată, direct sau indirect, de originea produselor sau a echipamentelor, cum ar fi cerința ca beneficiarul să achiziționeze produse fabricate la nivel intern.

⁴⁵ A se vedea Hotărârea din 13 iunie 2013, HGA și alții/Comisia, C-630/11 P - C-633/11 P, EU:C:2013:387, punctul 104.

⁴⁶ Hotărârea din 22 septembrie 2020, Austria/Comisia, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punctul 44.

5.2 A doua condiție: ajutorul nu trebuie să afecteze în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale, într-o măsură contrară interesului comun

5.2.1 Efectele pozitive ale ajutorului

42. Statele membre trebuie să descrie dacă și, în caz afirmativ, în ce mod ajutorul va avea efecte pozitive.
43. Statele membre pot decide să conceapă intervenții ale statului care să contribuie la reducerea decalajului digital. Ele pot alege să intervină pentru a corecta inegalități sociale sau regionale sau pentru a atinge obiective de echitate, și anume ca modalitate de îmbunătățire a accesului la un mijloc esențial de comunicare și participare în societate, îmbunătățind astfel coeziunea socială și teritorială. În plus, statele membre pot decide să conceapă intervenții ale statului care să contribuie, de asemenea, la realizarea obiectivelor politicii digitale a Uniunii, să încurajeze realizarea obiectivelor Pactului verde european și să promoveze investițiile verzi durabile în toate sectoarele.

5.2.2 Necesitatea intervenției statului

44. Ajutoarele de stat trebuie să vizeze situațiile în care pot determina o îmbunătățire substanțială pe care piața nu este în măsură să o asigure prin mijloace proprii.
45. O intervenție a statului poate fi necesară în cazul în care piețele nu pot, fără intervenție publică, să asigure un rezultat eficient pentru societate. O astfel de situație ar putea apărea, de exemplu, atunci când anumite investiții nu sunt realizate, chiar dacă beneficiile pentru societate depășesc costul respectivelor investiții⁴⁷. În astfel de cazuri, acordarea unui ajutor de stat poate avea efecte pozitive, iar eficiența globală poate fi ameliorată prin ajustarea stimulentei economice pentru părțile interesate.
46. În sectorul comunicațiilor în bandă largă, o formă de disfuncționalitate a pieței poate fi legată de externalitățile pozitive care nu sunt internalizate de operatorii de pe piață. De exemplu, deși rețelele fixe și mobile sunt esențiale pentru furnizarea unor servicii suplimentare și pentru inovare, este probabil ca beneficiile globale să fie mai mari decât beneficiile economice generate pentru investitorii rețelei, în special în regiunile îndepărtate sau în zonele cu densitate scăzută a populației sau în zonele nepopulate. Prin urmare, piața poate genera investiții private insuficiente în rețelele fixe și mobile, în special în anumite zone.
47. Datorită economiilor de densitate, instalarea de rețele în bandă largă este, în general, mai rentabilă în zonele în care cererea potențială este mai mare și mai concentrată, și anume în zonele dens populate. Deoarece costurile fixe ale investiției sunt ridicate, costurile unitare cresc în mod semnificativ, pe măsură ce densitatea populației scade. Prin urmare, atunci când sunt instalate în condițiile pieței, rețelele în bandă largă au tendința de a deservi în condiții de rentabilitate doar o parte a populației. Ajutoarele de stat pot, în anumite condiții, să corecteze disfuncționalitățile pieței, mărind astfel eficiența de funcționare a piețelor.

⁴⁷ Cu toate acestea, faptul că o anumită întreprindere nu ar putea să desfășoare un proiect fără ajutor de stat nu presupune existența unei disfuncționalități a pieței. De exemplu, este posibil ca decizia unei întreprinderi de a nu investi într-un proiect cu un grad scăzut de rentabilitate să nu indice o disfuncționalitate a pieței, ci mai degrabă faptul că piața funcționează bine.

48. O disfuncționalitate a pieței poate exista, de asemenea, în cazul în care rețeaua (rețelele) existentă (existente) sau preconizată (preconizate) ar oferi utilizatorilor finali o combinație sub nivelul optim de calitate și preț ale serviciilor⁴⁸. Aceasta poate interveni în cazul în care: (a) anumite categorii de utilizatori nu pot beneficia de un serviciu satisfăcător sau (b) mai ales în absența unor tarife reglementate pentru accesul cu ridicata, prețurile de consum pot fi mai ridicate decât cele percepute pentru aceleași servicii oferite în alte zone sau regiuni mai competitive, însă comparabile, din statul membru respectiv.
49. Cu toate acestea, dacă ajutoarele de stat pentru rețelele fixe și mobile în bandă largă ar fi utilizate în zone în care operatorii de pe piață ar alege în mod obișnuit să investească sau au investit deja, investitorii privați ar putea fi considerabil descurajați încă de la început să investească.
50. În plus, în cazul în care rezultatele oferite de piețe sunt eficiente, dar considerate nesatisfăcătoare din punctul de vedere al politicii de coeziune, este posibil să fie necesare ajutoare de stat pentru corectarea unor inegalități sociale sau regionale, în vederea obținerii unor rezultate de piață mai de dorit și echitabile. În astfel de circumstanțe, o intervenție bine orientată a statului în domeniul comunicațiilor în bandă largă poate contribui la reducerea decalajului digital⁴⁹.
51. Simpla existență a unor disfuncționalități ale pieței într-un anumit context nu este suficientă pentru a justifica intervenția statului. Un ajutor de stat ar putea fi direcționat către o disfuncționalitate a pieței numai dacă aceasta rămâne neabordată de alte politici și măsuri, mai puțin denaturante, cum ar fi măsurile administrative sau obligațiile de reglementare privind utilizarea eficientă și eficientă a spectrului radio, inclusiv obligațiile de acoperire și de calitate a serviciului aferente drepturilor de utilizare a spectrului radio.
52. Pentru a reduce la minimum posibilele efecte de denaturare a concurenței ale ajutorului, intervențiile statului pot fi supuse unei obligații de protecție a investițiilor private pe o perioadă care nu poate depăși șapte ani⁵⁰.
- 5.2.2.1 Existența unei disfuncționalități a pieței în ceea ce privește rețelele fixe de acces
53. Ajutoarele ar trebui să vizeze zonele în care nu există sau nu se preconizează în mod credibil că va fi instalată, în orizontul de timp relevant, o rețea fixă care să poată răspunde nevoilor utilizatorilor finali.

⁴⁸ În astfel de cazuri, Comisia va examina cu atenție dacă statul membru respectiv poate demonstra în mod clar și cu dovezi verificabile că nevoile utilizatorilor finali nu sunt satisfăcute, ceea ce ar putea fi dovedit cu ajutorul unor sondaje în rândul consumatorilor, al unor studii independente etc.

⁴⁹ Deși există mai multe motive pentru acest „decalaj digital”, existența unor rețele adecvate de bandă largă este o condiție prealabilă pentru crearea posibilității de conectivitate și pentru eliminarea decalajului. Gradul de urbanizare este un factor important pentru accesul la tehnologiile informației și comunicațiilor și pentru utilizarea acestora. Este posibil ca gradul de pătrundere al internetului să rămână mai scăzut în zonele slab populate din toată Uniunea.

⁵⁰ Durata unei eventuale obligații de protecție a investițiilor private ar urma să depindă de caracteristicile specifice ale rețelelor protejate, cum ar fi tehnologiile care stau la baza rețelelor respective, data la care a fost finalizată instalarea rețelei etc.

54. În stadiul actual de dezvoltare a pieței și date fiind nevoile identificate ale utilizatorilor finali, poate exista o disfuncționalitate a pieței în cazul în care piața nu oferă și este puțin probabil ca ea să ofere utilizatorilor finali o conectivitate cu o viteză de descărcare de 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 150 Mbps⁵¹.
55. Atunci când se evaluează probabilitatea ca piața să furnizeze o viteză de descărcare de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 150 Mbps, ar trebui avute în vedere planuri credibile de instalare a unor astfel de rețele în orizontul de timp relevant (în conformitate cu secțiunea 5.2.2.4.3).
56. În consecință, Comisia consideră că nu există nicio disfuncționalitate a pieței în zonele în care există sau se preconizează în mod credibil că se va realiza cel puțin o rețea fixă care oferă o viteză de descărcare de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 150 Mbps sau în care rețeaua (rețelele) existentă (existente) poate (pot) fi modernizată (modernizate) pentru a asigura o viteză de descărcare de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 150 Mbps. O rețea care poate fi modernizată pentru a ajunge la astfel de viteze este rețeaua care poate furniza o astfel de performanță pe baza unor investiții marginale, cum ar fi o modernizare a componentelor active.
57. Intervenția statului pentru instalarea unei rețele alternative în zonele descrise la punctul (56) ar putea denatura dinamica pieței. Prin urmare, Comisia va adopta probabil o opinie negativă cu privire la ajutoarele de stat pentru instalarea unei rețele suplimentare în astfel de zone.
58. În zonele în care există sau sunt preconizate în mod credibil cel puțin două rețele ultrarapide fixe independente, serviciile în bandă largă sunt furnizate, de regulă, în condiții concurențiale (concurență bazată pe infrastructură). Prin urmare, este probabil ca una sau mai multe astfel de rețele să evolueze astfel încât să furnizeze o viteză de descărcare de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 150 Mbps fără a fi necesară o intervenție a statului.
59. Cu toate acestea, probabilitatea ca rețelele din zonele descrise la punctul (58) să evolueze până la capacitatea de a furniza o viteză de descărcare de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 150 Mbps poate depinde și de volumul investițiilor necesare pentru instalarea unor rețele care să furnizeze vitezele respective, având în vedere stadiul actual al dezvoltării tehnologice. În consecință, în aceste zone:
- a) dacă niciuna dintre rețelele existente sau preconizate în mod credibil nu oferă o viteză de descărcare de cel puțin 300 Mbps⁵², este puțin probabil ca acestea să evolueze către furnizarea unei viteze de descărcare de cel puțin 1 Gbps și a unei viteze de încărcare de cel puțin 150 Mbps. Prin urmare, poate fi permisă o

⁵¹ Deși vitezele sunt în prezent cei mai relevanți parametri de calitate a serviciului și alți parametri (cum ar fi latența) pot deveni relevanți pentru anumiți utilizatori finali. Acești parametri pot fi luați în considerare pentru a stabili existența unei disfuncționalități a pieței.

⁵² Ca o garanție suplimentară, statele membre pot verifica, de asemenea, dacă această viteză este sau va fi reflectată efectiv ca viteză minimă de descărcare, în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 (JO L 310, 26.11.2015), în cel puțin un contract aflat la dispoziția consumatorilor.

intervenție a statului, cu condiția să fie îndeplinite toate criteriile de compatibilitate prevăzute în prezentele orientări;

- b) dacă cel puțin una dintre rețelele existente sau preconizate în mod credibil oferă o viteză de descărcare de cel puțin 300 Mbps, dar nu oferă o viteză de descărcare de cel puțin 500 Mbps⁵³, Comisia va efectua o analiză mai detaliată pentru a evalua dacă cel puțin una dintre rețelele existente sau preconizate în mod credibil va evolua către furnizarea unei viteze de descărcare de 1 Gbps și a unei viteze de încărcare de 150 Mbps și dacă este necesară o intervenție a statului. Cu excepția cazului în care statul membru demonstrează că (i) în conformitate cu cartografierea și cu consultarea publică, persistă o disfuncționalitate a pieței în zonele vizate identificate, deoarece nicio rețea nu va evolua către furnizarea unei viteze de descărcare de cel puțin 1 Gbps și a unei viteze de încărcare de cel puțin 150 Mbps și că (ii) intervenția preconizată a statului îndeplinește toate criteriile de compatibilitate stabilite în prezentele orientări, Comisia va adopta probabil o opinie negativă cu privire la o astfel de intervenție a statului;
- c) dacă cel puțin una dintre rețelele existente sau preconizate în mod credibil asigură o viteză de descărcare de cel puțin 500 Mbps, este probabil ca cel puțin una dintre rețelele existente sau preconizate în mod credibil să evolueze către furnizarea unei viteze de descărcare de cel puțin 1 Gbps și a unei viteze de încărcare de cel puțin 150 Mbps. Prin urmare, ajutorul de stat nu este necesar, în general, iar Comisia va adopta probabil o opinie negativă cu privire la o astfel de intervenție a statului;
- d) Statul membru poate reevalua situația și poate notifica o intervenție a statului spre aprobare după cinci ani de la data anunțării⁵⁴ intervențiilor statului în temeiul literelor (b) și (c). Perioada de cinci ani are scopul de a oferi investitorilor posibilitatea de a începe instalarea unor rețele finanțate din fonduri private care să ofere o viteză de descărcare de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare de cel puțin 150 Mbps. O astfel de notificare ar trebui să se bazeze pe o nouă cartografiere și pe o nouă consultare publică care să arate că există în continuare o disfuncționalitate la nivelul pieței. Trebuie să se demonstreze că intervenția statului avută în vedere îndeplinește toate criteriile de compatibilitate stabilite în prezentele orientări.

⁵³ A se vedea nota de subsol 48.

⁵⁴ Statele membre trebuie să anunțe intenția de a interveni prin publicarea listei cu zonele vizate, a calității serviciilor care urmează să fie furnizate, cel puțin în ceea ce privește viteza de descărcare și cea de încărcare, și a pragurilor de intervenție, cel puțin în ceea ce privește viteza de descărcare și cea de încărcare, ale serviciilor care pot fi supraextinse prin măsura respectivă. Aceste informații trebuie să fie puse la dispoziție pe un site accesibil publicului la nivelul zonei vizate și la nivel național.

5.2.2.2 Existența unei disfuncționalități a pieței în ceea ce privește rețelele mobile de acces

60. Comisia consideră că prezintă o disfuncționalitate a pieței zonele unde nu există sau nu se preconizează în mod credibil că va fi instalată, în orizontul de timp relevant, o rețea mobilă care să poată răspunde nevoilor utilizatorilor finali⁵⁵.
61. Aplicațiile existente și viitoare se bazează tot mai des pe rețele mobile performante care să fie disponibile într-o zonă geografică vastă⁵⁶. Utilizatorii finali au nevoie de mobilitate în timp ce comunică, dar și de acces la informații „din mers”. Se preconizează că în timp se vor dezvolta noi forme de activități economice necesitând un acces online fără sincope la servicii mobile. Pentru a ține pasul cu această schimbare, se preconizează că rețelele mobile vor evolua astfel încât să ofere o conectivitate din ce în ce mai bună. În anumite circumstanțe, lipsa sau insuficiența conectivității mobile poate fi în detrimentul anumitor activități economice, cum ar fi industria, agricultura, turismul sau mobilitatea conectată. De asemenea, poate prezenta un risc pentru siguranța publicului⁵⁷. Acest lucru poate afecta în special regiunile îndepărtate sau cu densitate redusă a populației sau zonele nepopulate.
62. Într-o zonă unde există deja sau se preconizează în mod credibil că va fi instalată, în orizontul de timp relevant, cel puțin o rețea mobilă care să poată răspunde nevoilor utilizatorilor finali, ajutorul de stat pentru instalarea unei noi rețele mobile ar putea denatura inutil dinamica pieței.
63. Ajutorul de stat pentru instalarea unei rețele mobile într-o astfel de zonă poate fi considerat necesar atunci când se demonstrează că sunt îndeplinite ambele condiții de mai jos: (a) rețeaua mobilă existentă sau preconizată în mod credibil nu oferă utilizatorilor finali servicii de o calitate suficientă pentru a răspunde nevoilor lor în continuă evoluție și că (b) intervenția statului va asigura în mod adecvat o astfel de calitate a serviciilor, aducând o îmbunătățire substanțială pe care piața nu o poate realiza⁵⁸.
64. O intervenție a statului poate fi necesară în anumite circumstanțe pentru remedierea disfuncționalităților specifice ale pieței legate de cazurile de utilizare identificate chiar și în prezența unei rețele mobile 4G sau 5G, în cazul în care rețeaua respectivă nu

⁵⁵ A se vedea, de exemplu, Decizia C(2021) 3492 final a Comisiei din 21 mai 2021, cazul SA.58099 (2021/N) – Germania – Comunicații mobile Mecklenburg-Pomerania de Vest (JO C 260, 2.7.2021).

⁵⁶ De exemplu, Comunicarea „Către o societate europeană a gigabiților”, se referă la anumite aplicații pentru sectorul autovehiculelor, al transporturilor, al producției și al sănătății, precum și pentru serviciile de siguranță și de urgență de următoare generație (de exemplu conducerea conectată și automatizată, chirurgia la distanță, agricultura de precizie).

⁵⁷ Articolul 109 din Directiva (UE) 2018/1972 prevede obligația operatorilor de comunicații electronice de a pune la dispoziție informațiile privind localizarea apelantului imediat ce apelul ajunge la autoritatea care se ocupă de apelul de urgență. De asemenea, este obligatoriu ca informațiile de localizare bazate pe rețea și cele obținute din telefonul mobil, care sunt mai exacte, să fie puse la dispoziția celui mai adecvat centru de preluare a apelurilor referitoare la siguranța publicului.

⁵⁸ A se vedea, de exemplu, Decizia C(2020) 8939 final a Comisiei din 16 decembrie 2020, cazul SA.54684 – Germania – Implementarea infrastructurii mobile de mare capacitate în Brandenburg (JO C 60, 19.2.2021, p. 2), Decizia C(2021) 1532 final a Comisiei din 10 martie 2021, cazul SA.56426 – Germania – Implementarea infrastructurii mobile de înaltă performanță în Saxonia Inferioară (JO C 144, 23.4.2021, p. 2) și Decizia C(2021) 3565 final a Comisiei din 25 mai 2021, cazul SA.59574 – Germania – Instalarea unei infrastructuri mobile de înaltă performanță în Germania (JO C 410, 8.10.2021, p. 1).

oferă și nu este probabil să ofere utilizatorilor finali servicii de o calitate suficientă pentru a răspunde nevoilor lor în continuă evoluție. Astfel de cazuri de utilizare care se referă la activitățile și serviciile economice noi pot necesita: (a) acces online fără sincope (de exemplu pentru mobilitatea conectată și automatizată de-a lungul căilor de transport); (b) anumite viteze și capacități minime; (c) alte caracteristici specifice, cum ar fi o latență mai mică, virtualizarea rețelei sau capacitatea de conectare a mai multor terminale pentru industrie sau agricultură.

65. În principiu, chiar în prezența unei disfuncționalități a pieței, nu se pot acorda și nu se pot utiliza ajutoare de stat pentru îndeplinirea obligațiilor legale, cum ar fi obligațiile legate de drepturile de utilizare a spectrului. Se pot acorda însă ajutoare de stat în cazul și în măsura în care este nevoie să se asigure o calitate suplimentară a serviciului, care este necesară pentru satisfacerea nevoilor demonstrate ale utilizatorilor finali și care depășește ceea ce este deja necesar pentru respectarea unor astfel de obligații legale. Astfel de ajutoare pot fi acordate numai în măsura în care acest lucru este necesar pentru a acoperi exclusiv costurile suplimentare necesare pentru a asigura creșterea calității serviciului.
66. În cazul în care, într-o anumită zonă, există sau va exista în orizontul de timp relevant cel puțin o rețea mobilă care poate satisface nevoile în continuă evoluție ale utilizatorilor finali (a se vedea punctele (61), (63) și (64)), acordarea ajutorului de stat pentru o rețea mobilă suplimentară prezentând capacități echivalente ar conduce, în principiu, la o denaturare inacceptabilă a concurenței și la excluderea investițiilor private. Comisia va adopta probabil o opinie negativă cu privire la astfel de intervenții ale statului.

5.2.2.3 Existența unei disfuncționalități a pieței în ceea ce privește rețelele backhaul

67. Rețelele backhaul constituie o condiție prealabilă necesară pentru instalarea rețelelor de acces. Rețelele backhaul au potențialul de a stimula concurența în zonele de acces, ceea ce este în beneficiul tuturor rețelelor și tehnologiilor de acces. O rețea backhaul performantă poate să stimuleze investițiile private pentru conectarea utilizatorilor finali, cu condiția să asigure accesul cu ridicata în condiții deschise, transparente și nediscriminatorii pentru toți solicitanții de acces și toate tehnologiile. În absența investițiilor private, ajutorul de stat pentru instalarea de rețele backhaul poate fi necesar pentru a stimula concurența și investițiile la nivelul accesului, deoarece le permite solicitanților de acces să implementeze rețele de acces și să ofere servicii de conectivitate utilizatorilor finali.
68. Întrucât asigură traficul a diverse rețele de acces fixe sau mobile, rețelele backhaul necesită o capacitate de transmisie semnificativ mai mare decât rețelele individuale de acces. Rețelele backhaul trebuie să facă față creșterilor semnificative ale capacității necesare pe parcursul duratei lor de viață. Acest lucru se datorează nevoilor utilizatorilor finali și modernizării rapide aflate în curs a rețelelor de acces fixe sau mobile, cu nevoi tot mai mari de îmbunătățire a transmisiei de date și de creștere a performanțelor (inclusiv pentru noile generații mobile). Pentru a se evita ca o rețea backhaul să devină o sursă de gâtuire, ar putea fi necesar să se majoreze capacitatea acesteia de a însoți instalarea unor rețele de acces fixe sau mobile performante. Prin urmare, ar putea exista o disfuncționalitate a pieței în cazul în care capacitatea backhaul existentă sau preconizată nu poate face față dezvoltării preconizate a rețelelor de acces fixe sau mobile corespunzătoare pe baza nevoilor actuale și viitoare

ale utilizatorilor finali. În stadiul actual al dezvoltării tehnologice, creșterea cererii de capacitate poate fi abordată de obicei cu ajutorul unor rețele backhaul bazate pe fibră optică sau pe alte tehnologii capabile să asigure același nivel de performanță și fiabilitate ca rețelele backhaul prin fibră optică. Prin urmare, se poate presupune că există o disfuncționalitate a pieței în cazul în care nu există o rețea backhaul sau rețeaua backhaul existentă sau preconizată în mod credibil nu este bazată pe fibră optică sau pe alte tehnologii capabile să asigure același nivel de performanță și fiabilitate ca fibra optică.

69. Indiferent de tehnologia de bază a rețelei backhaul existente, poate fi prezentă o disfuncționalitate a pieței dacă rețeaua backhaul respectivă oferă o combinație sub nivelul optim de calitate și prețuri ale serviciilor. De exemplu, un stat membru poate demonstra că condițiile de acces pentru rețeaua backhaul existentă ar putea împiedica instalarea unor rețele de acces fixe sau mobile noi sau mai performante, deoarece anumite categorii de solicitanți de acces nu sunt deservite în mod adecvat⁵⁹ sau deoarece prețurile de acces cu ridicata pot fi mai mari decât cele percepute pentru aceleași servicii din zone mai competitive, dar comparabile ale statului membru respectiv, iar problema nu a putut fi soluționată prin reglementări sectoriale⁶⁰.

5.2.2.4 Instrumente de stabilire a necesității intervenției statului

70. Pentru a identifica necesitatea intervenției statului într-o anumită zonă, statele membre trebuie să verifice, pe baza unei cartografieri detaliate și a unei consultări publice, în conformitate cu secțiunile 5.2.2.4.1 și 5.2.2.4.2, performanțele rețelelor fixe de acces, ale rețelelor mobile de acces sau ale rețelelor backhaul care există sau se preconizează în mod credibil că vor fi instalate în zona vizată în orizontul de timp relevant.
71. Statele membre dispun de o marjă de apreciere semnificativă pentru a defini zonele vizate. Cu toate acestea, ele sunt încurajate să țină seama, când stabilesc zonele relevante, de condițiile economice, geografice și sociale.

5.2.2.4.1 Cartografierea detaliată și analiza acoperirii

72. Printr-o cartografiere detaliată, statele membre trebuie să identifice zonele geografice (zonele vizate) care vor fi eligibile în cadrul intervenției sub formă de ajutor de stat, pe baza unei reprezentări obiective a performanțelor rețelelor existente sau preconizate în mod credibil într-o anumită zonă.

⁵⁹ Acest lucru se poate întâmpla atunci când arhitectura rețelei backhaul existente nu corespunde nevoilor utilizatorilor de backhaul în ceea ce privește capacitatea sau dimensionarea.

⁶⁰ De exemplu, Croația a propus o intervenție a statului pe piața sa națională a rețelelor backhaul, care era caracterizată de constrângeri legate de capacitate, ceea ce a dus la creșterea prețurilor pe piața din aval. Operatorul rețelei backhaul existente nu era dispus să investească într-o majorare a capacității. Întrucât problema nu a putut fi soluționată de autoritatea națională de reglementare, Comisia a aprobat o schemă de ajutoare de stat pentru investiții în infrastructura backhaul prin fibră optică. Comisia a constatat că poziția dominantă devenise o sursă de gătuire care a constituit o disfuncționalitate a pieței. Decizia C(2017) 3657 final a Comisiei din 6 iunie 2017, cazul SA.41065 – Austria – Program național pentru infrastructura de agregare în bandă largă – Croația (JO C 237, 21.7.2017, p.1). A se vedea, de asemenea, Decizia C(2016) 7005 final a Comisiei din 7 noiembrie 2016, cazul SA.37183 (2015/NN) – Franța – Plan France très haut débit (JO C 68, 3.3.2017, p. 1), prin care Comisia a aprobat ajutorul de stat pentru instalarea unei rețele backhaul prin fibră optică în zone în care nu exista o rețea backhaul și în zone în care rețeaua backhaul existentă nu dispunea de capacități suficiente pentru a satisface nevoile preconizate la prețuri și în condiții de acces rezonabile.

73. În ceea ce privește ajutoarele de stat care sprijină instalarea unor rețele fixe de acces sau a unor rețele mobile de acces, cartografierea trebuie să respecte următoarele două criterii:
- a) performanțele trebuie să fie exprimate cel puțin prin vitezele de descărcare și, după caz, de încărcare⁶¹ care sunt sau vor fi disponibile pentru utilizatorii finali în condiții de oră de vârf⁶²; orice sursă de gâtuire care ar putea împiedica îndeplinirea acestor performanțe trebuie luată în considerare în mod corespunzător (în ceea ce privește, de exemplu, rețeaua backhaul);
 - b) cartografierea trebuie efectuată: (i) pentru rețelele fixe prin cablu, la nivel de adresă pe baza locațiilor deservite și (ii) pentru rețelele de acces fără fir fixe și pentru rețelele mobile, la nivel de adresă, pe baza locațiilor deservite sau pe baza unor grile de maximum 100×100 metri⁶³.
74. Statele membre pot lua în considerare cele mai bune practici pentru aplicarea metodologiilor de cartografiere descrise în anexa I.
75. În ceea ce privește ajutoarele de stat care sprijină instalarea unor rețele backhaul, statele membre trebuie să cartografieze performanțele rețelelor backhaul existente sau preconizate în mod credibil în orizontul de timp relevant. În cazul în care instalarea unei rețele include, în același timp, instalarea unei rețele de acces și a rețelei backhaul necesare pentru a permite funcționarea rețelei de acces, nu este necesară o cartografiere separată a rețelelor backhaul.
76. Statele membre trebuie să pună la dispoziția publicului metodologia și criteriile tehnice de bază (de exemplu factorul de utilizare și sarcina celulară) utilizate pentru cartografierea zonei vizate accesibile publicului.
77. Se recomandă insistent consultarea autorității naționale de reglementare (ANR), astfel cum se prevede în secțiunea 5.2.4.6.

⁶¹ În cazul în care prezența disfuncționalității pieței nu poate fi deja dedusă din datele privind viteza de descărcare.

⁶² Autoritățile publice responsabile cu intervenția statului pot să cartografieze și alte criterii de performanță pentru a caracteriza performanța rețelelor în condiții de oră de vârf (cum ar fi latența, rata pierderii de pachete de date, rata de eroare la transmisia pachetelor de date, variația întârzierii de transfer a pachetelor de date, disponibilitatea serviciului). Statele membre pot alege să facă acest lucru pentru a canaliza mai bine intervenția statului în vederea remedierii disfuncționalităților pieței și a asigurării unei schimbări radicale adecvate.

⁶³ Grilele mai mici (de exemplu grilele de 20×20 de metri) sunt considerate o bună practică pentru asigurarea unei identificări clare a zonelor vizate.

5.2.2.4.2 Consultare publică

78. Statele membre trebuie să publice spre consultare principalele caracteristici ale intervenției preconizate a statului și lista zonelor vizate identificate prin cartografiere⁶⁴. Informațiile respective trebuie să fie puse la dispoziție pe un site accesibil publicului⁶⁵ la nivel regional și național.
79. În cadrul consultării publice, părțile interesate trebuie să fie invitate (a) să își prezinte observațiile cu privire la intervenția preconizată a statului, la modul de concepere și principalele caracteristici ale acesteia și (b) să furnizeze informații fundamentate cu privire la rețelele existente sau rețelele preconizate în mod credibil să fie instalate în zona vizată în orizontul de timp relevant⁶⁶.
80. Atunci când analizează orizontul de timp relevant preconizat, statele membre trebuie să ia în considerare toate aspectele despre care se poate preconiza în mod rezonabil că vor avea efecte asupra duratei instalării noii rețele (și anume timpul necesar pentru procedura de selecție, posibilele acțiuni și contestații în justiție, timpul necesar pentru obținerea drepturilor de trecere și a autorizațiilor, alte obligații care decurg din legislația națională, capacitatea disponibilă pentru lucrări civile etc.). În cazul în care instalarea rețelei preconizate, finanțate de stat (până la intrarea sa în funcțiune) durează mai mult decât s-a estimat, sunt necesare o nouă cartografiere și o nouă consultare publică.
81. Indiferent dacă este posibil ca statul membru să fi colectat deja informații cu privire la planurile de investiții viitoare prin cartografiere, consultarea publică trebuie să includă întotdeauna rezultatele celei mai recente cartografieri. Acest lucru este necesar pentru a se reduce la minimum posibilele denaturări nejustificate ale concurenței în ceea ce privește întreprinderile care furnizează deja rețele și servicii în zonele vizate și cele care au deja planuri de investiții credibile pentru orizontul de timp relevant.
82. Consultarea publică trebuie să dureze cel puțin 30 de zile. După încheierea consultării publice, statul membru trebuie să lanseze procedura de selecție concurențială sau să înceapă implementarea proiectului respectiv⁶⁷, în cazul modelelor de investiții directe, în termen de un an. Dacă nu lansează procedura de selecție concurențială sau implementarea proiectului finanțat de stat în perioada respectivă, statul membru trebuie să efectueze o nouă consultare publică înainte de a putea lansa procedura de selecție concurențială sau de a implementa proiectul finanțat de stat.

⁶⁴ Acest lucru trebuie să includă: lista zonelor vizate pe baza cartografierii, durata măsurii, bugetul, sursele de finanțare publică, identificarea orizontului de timp relevant, criteriile de eligibilitate, inclusiv calitatea serviciilor care urmează să fie furnizate (vitezele de încărcare și de descărcare), pragurile de intervenție, cerințele și prețurile preconizate pentru accesul cu ridicata sau metodologia de stabilire a prețurilor. În cadrul unei consultări publice, părțile interesate pot fi întrebate de asemenea – urmând ca răspunsurile să fie luate în considerare la conceperea măsurii – ce produse de acces cu ridicata doresc să fie oferite de orice nouă rețea finanțată de stat.

⁶⁵ Consultarea directă a furnizorilor sau a altor părți interesate nu reprezintă îndeplinirea cerinței de consultare publică, prin aceasta din urmă asigurându-se deschiderea și transparența față de orice parte interesată, în interesul securității juridice.

⁶⁶ Rezultatele unei consultări publice sunt valabile numai pentru orizontul de timp relevant, indicat în consultarea publică. Punerea în aplicare a măsurii după această perioadă necesită cel puțin o nouă cartografiere și o nouă consultare publică.

⁶⁷ Aceasta include ajutoarele individuale acordate în cadrul unei scheme de ajutoare de stat.

83. Se recomandă consultarea ANR cu privire la rezultatele consultării publice⁶⁸.

5.2.2.4.3 Bune practici: evaluarea planurilor de investiții private în cadrul consultării publice

84. Există riscul ca o simplă „exprimare a interesului” în planuri viitoare de investiții private în zona vizată de către o parte interesată în cadrul unei consultări publice să întârzie instalarea de rețele în bandă largă dacă investițiile private nu mai sunt ulterior realizate, după ce au blocat intervenția statului.

85. Pentru a reduce riscul ca intervențiile statului să fie blocate pe baza unor planuri de investiții viitoare care nu se vor materializa, statele membre pot decide să solicite părților interesate să furnizeze, într-un interval de timp adecvat și proporțional cu nivelul de informații solicitate, dovezi care să demonstreze credibilitatea planurilor lor de investiții⁶⁹. O astfel de dovadă poate fi, de exemplu, un plan detaliat de instalare cu obiective intermediare (cum ar fi pentru fiecare perioadă de 6 luni), care să demonstreze că investiția va fi realizată în orizontul de timp relevant și va asigura performanțe similare cu cele ale rețelei finanțate de stat care era preconizată.

86. Pentru a evalua credibilitatea performanței și acoperirii declarate, statele membre pot utiliza, atunci când este rezonabil și indicat, aceleași criterii cu cele utilizate pentru evaluarea performanței rețelelor existente.

87. Atunci când evaluează credibilitatea viitoarelor planuri de investiții, statele membre pot să țină seama în special de următoarele criterii:

- a) dacă partea interesată a depus un plan de afaceri legat de proiect în care au fost luate în considerare criterii adecvate privind, de exemplu, calendarul, bugetul, situarea geografică a locațiilor vizate, calitatea serviciului care urmează să fie furnizat, tipul de rețea și de tehnologie care urmează să fie instalate și rata de utilizare;
- b) dacă partea interesată relevantă a depus un plan de proiect credibil la nivel înalt în care s-a ținut seama în mod corespunzător de obiectivele intermediare ale proiectului, cum ar fi procedurile administrative și autorizațiile (inclusiv drepturile de trecere, autorizațiile de mediu, dispozițiile privind siguranța și securitate), lucrările de construcții civile, finalizarea rețelei, începerea operațiunilor și furnizarea serviciilor către utilizatorii finali;
- c) adecvarea dimensiunii întreprinderii în raport cu dimensiunea investiției;
- d) experiența investitorilor în proiecte comparabile;
- e) dacă este necesar și indicat, coordonatele geografice ale părților-cheie ale rețelei preconizate (stații de bază, puncte de prezență etc.).

⁶⁸ Un mecanism similar este prevăzut la articolul 22 din Directiva (UE) 2018/1972.

⁶⁹ Statele membre pot include această solicitare direct în consultarea publică, din motive de eficiență. O alternativă ar fi ca statele membre să solicite, în cadrul evaluării rezultatelor consultării publice, informații suplimentare atunci când anumite planuri furnizate de părțile interesate ar putea constitui o simplă „exprimare a interesului”.

88. Dacă un stat membru consideră că planurile de investiții private sunt credibile, statul membru respectiv poate decide să invite părțile interesate să semneze acorduri de angajament, care ar putea include obligații de raportare a progreselor înregistrate cu privire la obiectivele lor intermediare declarate.
89. Este responsabilitatea părților interesate să furnizeze informații concludente, în conformitate cu normele relevante din dreptul Uniunii⁷⁰ sau din dreptul intern.
90. Statul membru ar trebui să consulte ANR cu privire la evaluarea de către statul membru a credibilității planurilor de investiții viitoare⁷¹.
91. Statele membre ar trebui să comunice rezultatele evaluării lor și motivele acestora tuturor părților interesate care au transmis informații despre planurile lor de investiții private.

5.2.2.4.4 Bune practici: monitorizarea *ex post* a punerii în aplicare a planurilor de investiții private

92. Dacă consideră că planurile de investiții private prezentate sunt credibile și, în consecință, că zona aferentă a fost separată de domeniul de aplicare al intervenției respective a statului, statul membru poate decide să solicite părților interesate care au prezentat planurile respective să raporteze cu regularitate cu privire la îndeplinirea obiectivelor lor intermediare declarate pentru instalarea rețelei și pentru furnizarea serviciilor.
93. Dacă identifică abateri de la planul prezentat, care lasă impresia că proiectul nu se va materializa, sau dacă are motive suficiente să pună la îndoială finalizarea în modul declarat a investiției, statul membru poate decide să solicite părții interesate să furnizeze informații suplimentare care să demonstreze credibilitatea continuă a investiției declarate.
94. Dacă are îndoieli semnificative cu privire la finalizarea în modul declarat a investiției, statul membru poate decide, în orice moment din orizontul de timp relevant, să includă zonele vizate de investiție într-o nouă consultare publică, în vederea verificării eligibilității potențiale a acestora pentru o intervenție a statului.

5.2.3 Adecvarea ajutorului ca instrument de politică

95. Statul membru trebuie să demonstreze că ajutorul este adecvat pentru abordarea disfuncționalității identificate a pieței și pentru atingerea obiectivelor urmărite de ajutor. Ajutorul de stat nu este adecvat în cazul în care același rezultat poate fi obținut prin alte măsuri, cu un grad de denaturare mai redus.
96. Ajutorul de stat nu este singurul instrument de politică de care dispun statele membre pentru a impulsiona investițiile în instalarea de rețele în bandă largă. Statele membre pot recurge la alte mijloace cu efecte mai puțin distorsionante, cum ar fi măsurile administrative și de reglementare sau instrumentele de piață.

⁷⁰ De exemplu, în conformitate cu articolul 29 din Directiva (UE) 2018/1972.

⁷¹ Un mecanism similar este prevăzut la articolul 22 din Directiva (UE) 2018/1972.

97. Pentru ca ajutorul să fie adecvat, rețelele fixe și mobile finanțate de stat trebuie să ofere caracteristici semnificativ îmbunătățite în comparație cu rețelele existente. Prin urmare, rețelele fixe și mobile finanțate de stat ar trebui să asigure o schimbare radicală. Se asigură o schimbare radicală în cazul în care, ca urmare a intervenției statului, sunt îndeplinite următoarele condiții: (a) instalarea rețelei fixe sau mobile finanțate de stat reprezintă o investiție nouă semnificativă⁷² și (b) rețeaua finanțată de stat aduce noi capacități semnificative pe piață în ceea ce privește disponibilitatea, capacitatea, vitezele⁷³ și concurența serviciilor în bandă largă.
98. Performanța rețelei finanțate de stat trebuie comparată cu cea mai înaltă performanță a rețelei (rețelelor) existente. Planurile de investiții credibile trebuie luate în considerare pentru evaluarea schimbării radicale numai dacă ele ar oferi, singure, performanțe similare cu cea a rețelei finanțate de stat preconizate în zonele vizate, în orizontul de timp relevant.

5.2.3.1 Schimbarea radicală – rețele fixe de acces

99. În ceea ce privește ajutoarele de stat pentru rețelele fixe de acces, prezența unei schimbări radicale este evaluată pe baza unei distincții între tipurile de zone vizate, în funcție de prezența rețelelor ultrarapide fixe.

5.2.3.1.1 Zonele albe și gri

100. Zonele albe sunt zone în care nu există sau nu se preconizează în mod credibil că va fi realizată, în orizontul de timp relevant, nicio rețea ultrarapidă fixă.
101. Zonele gri sunt zone în care există sau se preconizează în mod credibil că va fi realizată, în orizontul de timp relevant, o rețea ultrarapidă fixă.
102. În zonele albe și gri, pentru a realiza o schimbare radicală, intervențiile statului trebuie să îndeplinească următoarele două condiții:
- a) cel puțin să tripleze viteza de descărcare în comparație cu rețeaua existentă;
 - b) să reprezinte o investiție nouă semnificativă în infrastructură, care să aducă pe

⁷² În cazul rețelelor fixe, de exemplu, investițiile marginale care au legătură doar cu modernizarea componentelor active ale rețelei nu ar trebui să fie considerate eligibile pentru ajutor de stat. În mod similar, deși anumite tehnologii de îmbunătățire a rețelelor din cupru (cum ar fi vectorizarea) ar putea spori capacitățile rețelelor existente, este posibil ca ele să nu necesite investiții semnificative în noi rețele, însemnând, prin urmare, că nu ar trebui să fie eligibile pentru ajutor de stat. În cazul rețelelor mobile, în anumite circumstanțe, statele membre pot demonstra că investițiile în echipamente active pot avea un rol important și că sprijinul public poate fi justificat dacă investiția nu constă doar în modernizări progresive, ci constituie o parte integrantă a unei investiții noi semnificative în rețea, cu condiția respectării tuturor condițiilor de compatibilitate. A se vedea, de exemplu, Decizia C(2021) 9538 a Comisiei din 10 ianuarie 2022, cazul SA.57216 – Acoperirea mobilă în zonele rurale din Galicia (JO C 46, 28.1.2022, p. 1).

⁷³ Rețeaua subvenționată trebuie să furnizeze servicii la viteza atinsă pentru a îndeplini cerința de schimbare radicală. Cu toate acestea, operatorii unei rețele subvenționate pot oferi, de asemenea, servicii de calitate inferioară.

piață capacități noi semnificative⁷⁴.

5.2.3.1.2 Zonele mixte (albe și gri)

103. În principiu, intervenția planificată ar trebui concepută astfel încât întreaga zonă vizată să fie ori albă, ori gri.
104. Cu toate acestea, din motive de eficiență, atunci când nu se justifică disocierea zonelor albe de cele gri, statele membre pot selecta zone vizate care sunt parțial albe și parțial gri. În astfel de zone, în care unii utilizatori finali sunt deja deserviți (sau vor fi deserviți în orizontul de timp relevant) de o singură rețea ultrarapidă fixă, statul membru trebuie să se asigure că intervenția statului nu conduce la o denaturare nejustificată a concurenței în ceea ce privește rețeaua existentă.
105. O soluție adecvată poate consta în permiterea unei supraextinderi reduse a rețelei ultrarapide fixe existente care conectează utilizatorii finali din zona gri care face parte din zona mixtă. În astfel de situații, întreaga zonă vizată poate fi considerată albă în scopul evaluării intervenției statului, cu condiția ca statul membru să demonstreze că sunt îndeplinite următoarele două condiții:
 - a) supraextinderea nu creează denaturări nejustificate ale concurenței, pe baza rezultatelor unei consultări publice;
 - b) supraextinderea trebuie să fie limitată la maximum 10 % din totalul locațiilor din zona vizată;
 - c) cerințele privind schimbarea radicală prevăzute în secțiunea 5.2.3.1.1 pentru zonele albe sunt îndeplinite, iar rețeaua finanțată de stat furnizează servicii substanțial mai bune decât cele disponibile în partea gri a zonei mixte. Nu este necesar ca cerințele privind schimbarea radicală stabilite în secțiunea 5.2.3.1.1 pentru zonele gri să fie îndeplinite.
106. Comisia va evalua de la caz la caz caracterul adecvat al intervențiilor în zonele mixte.

5.2.3.1.3 Zonele negre

107. Zonele negre sunt zone în care există sau sunt preconizate în mod credibil în orizontul de timp relevant cel puțin două rețele ultrarapide fixe.
108. Cu condiția ca intervenția statului să respecte condițiile stabilite în secțiunea 5.2.2.1, rețeaua finanțată de stat trebuie să îndeplinească toate condițiile următoare:
 - a) cel puțin să tripleze viteza de descărcare în comparație cu rețeaua existentă;
 - b) să furnizeze o viteză de descărcare de cel puțin 1 Gbps și o viteză de încărcare

⁷⁴ Acest lucru este valabil, de exemplu, atunci când noua rețea extinde în mod semnificativ fibra optică de la centrul rețelei către marginea rețelei, cum ar fi prin: (i) instalarea de fibră optică la stațiile de bază, pentru a sprijini instalarea de rețelele fixe de acces pe suport radio; (ii) instalarea de fibră optică până la cabinetele stradale, în cazurile în care cabinetele stradale nu erau conectate anterior la o rețea prin fibră optică sau (iii) mărirea proporției de fibră optică (aducerea fibrei optice mai aproape de utilizatori) în rețelele prin cablu.

de cel puțin 150 Mbps;

- c) să reprezinte o investiție nouă semnificativă în infrastructură, care să aducă pe piață capacități noi semnificative⁷⁵.

5.2.3.2 Schimbarea radicală – rețele mobile de acces

109. O rețea mobilă finanțată de stat trebuie să asigure o schimbare radicală în ceea ce privește disponibilitatea, capacitatea, vitezele și concurența serviciilor mobile care să poată stimula adoptarea de noi servicii inovatoare⁷⁶.
110. Astfel cum se indică în secțiunea 2.3.2, tranziția la fiecare nou standard IMT este, în general, progresivă. Între două standarde IMT consecutive complete, există sisteme hibride progresive, care sunt, de obicei, mai performante decât predecesoarele lor. De exemplu, sistemul de comunicații celulare 4G LTE a depășit sistemul 4G în mai multe aspecte, iar tehnologia 5G autonomă este mai performantă decât tehnologia 5G neautonomă. În mod similar, fiecare nou standard IMT a furnizat noi capacități⁷⁷. Deși toate standardele IMT furnizează servicii mobile de voce, doar cele mai noi standarde IMT pot furniza servicii mobile în bandă largă performante.
111. Întrucât furnizarea de noi capacități necesită mai multă capacitate, noile standarde IMT necesită frecvențe noi. Întrucât frecvențele reprezintă o resursă limitată, alocarea lor în Uniune pentru furnizarea de servicii mobile se face pe baza unei licitații sau a unei alte proceduri de selecție concurențiale și este supusă unor taxe. Atunci când în urma procesului de alocare a spectrului se implementează un nou standard IMT, se poate preconiza că rețelele mobile care utilizează respectiva tehnologie vor oferi capacități noi semnificative în comparație cu rețelele mobile existente. Furnizorii de servicii mobile sunt dispuși să suporte costuri inițiale semnificative pentru obținerea de noi drepturi de utilizare a spectrului, necesare pentru un nou standard IMT, numai dacă se așteaptă ca noul standard IMT să ofere capacități superioare, care le-ar permite să își rentabilizeze investiția în timp. Având în vedere acest lucru, Comisia a fost de acord să considere că însușirile pe care rețelele 4G le au în plus față de generațiile anterioare reprezintă o schimbare radicală⁷⁸. În mod similar, rețelele 5G, în special rețelele 5G autonome, au în general capacități funcționale suplimentare, cum ar fi latența foarte mică, fiabilitatea ridicată și posibilitatea de a rezerva o parte din rețea pentru o anumită utilizare și de a garanta o anumită calitate a serviciului. Aceste caracteristici vor permite rețelelor 5G, în special rețelelor 5G autonome, să sprijine noi servicii (de exemplu servicii de monitorizare a sănătății și de urgență, controlul în timp real al utilajelor din fabrici, rețele inteligente pentru gestionarea energiei din surse regenerabile, mobilitate conectată și automatizată, detectarea precisă a defecțiunilor și intervenția rapidă), asigurând astfel o schimbare radicală în comparație cu generațiile mobile anterioare. Se preconizează că tehnologiile mobile de generație următoare (de exemplu 6G) vor oferi capacități și mai mari în viitor.

⁷⁵ A se vedea nota de subsol 68.

⁷⁶ Aceasta poate include furnizarea de noi servicii care nu ar fi fost posibile în absența intervenției statului, cum ar fi mobilitatea conectată și automatizată.

⁷⁷ A se vedea și nota de subsol 27.

⁷⁸ A se vedea, de exemplu, Decizia C(2020) 8939 final a Comisiei din 16 decembrie 2020, cazul SA.54684 – Germania – Implementarea infrastructurii mobile de mare capacitate în Brandenburg (JO C 60, 19.2.2021, p. 2).

5.2.3.3 Schimbarea radicală – rețele backhaul

112. O rețea backhaul finanțată de stat trebuie să asigure o schimbare radicală în comparație cu rețeaua (rețelele) existentă (existente). Se asigură o schimbare radicală în cazul în care, ca urmare a intervenției statului, rețeaua backhaul finanțată reprezintă o investiție semnificativă în infrastructura backhaul și sprijină în mod adecvat nevoile în creștere în ceea ce privește rețelele de acces fixe sau mobile. Acest lucru se poate întâmpla atunci când rețeaua backhaul finanțată de stat, spre deosebire de cea (cele) existentă (existente), se bazează pe fibră optică sau pe alte tehnologii capabile să asigure același nivel de performanță ca fibra optică. În cazul în care rețeaua (rețelele) existentă (existente) se bazează pe fibră optică sau pe tehnologii cu performanțe similare, se poate realiza o schimbare radicală, de exemplu, printr-o dimensionare adecvată a capacității backhaul, care depinde de situația specifică în schimbare din zonele vizate.
113. În cazul în care o intervenție a statului acoperă atât rețelele backhaul, cât și rețelele de acces (fixe sau mobile), rețeaua backhaul trebuie să fie dimensionată astfel încât să poată răspunde nevoilor rețelelor de acces.
114. Statul membru ar trebui să selecteze tehnologiile cele mai adecvate, în conformitate cu principiul neutralității tehnologice, ținând seama de caracteristicile și nevoile zonelor vizate, în special atunci când rețelele bazate pe fibră optică sau cu performanțe similare nu sunt viabile din punct de vedere tehnic sau economic.

5.2.4 Proportionalitatea ajutoarelor

115. Statele membre trebuie să demonstreze că ajutorul este proporțional cu problema abordată. Acestea trebuie să demonstreze, în esență, că nu s-ar fi putut obține aceeași schimbare de comportament cu mai puține ajutoare și mai puține denaturări. Se consideră că ajutorul este proporțional atunci când quantumul său este limitat la minimumul necesar și când potențialele denaturări ale concurenței sunt reduse la minimum, în conformitate cu prezenta secțiune.

5.2.4.1 Procedura de selecție concurențială

116. Se consideră că ajutorul de stat este proporțional atunci când quantumul său este limitat la minimumul necesar pentru desfășurarea activității economice care beneficiază de sprijin.
117. Fără a aduce atingere normelor aplicabile în materie de achiziții publice, ajutoarele trebuie acordate pe baza unei proceduri de selecție concurențiale deschise, transparente și nediscriminatorii, în conformitate cu principiile achizițiilor publice⁷⁹. De asemenea, ajutoarele trebuie să respecte principiul neutralității tehnologice, astfel cum este specificat în secțiunea 5.2.4.2.

⁷⁹ Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO L 94, 28.3.2014, p. 65) și Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune (JO L 94, 28.3.2014, p. 1).

118. Se consideră că ajutorul de stat este proporțional și limitat la cuantumul minim necesar dacă el este acordat printr-o procedură de selecție concurențială care atrage un număr suficient de participanți. Dacă numărul de participanți sau numărul ofertelor eligibile nu este suficient, statul membru trebuie să încredințeze unui auditor independent sarcina de evaluare a ofertei câștigătoare (care cuprinde și calculele de costuri).
119. În funcție de circumstanțe, pot fi adecvate proceduri diferite. De exemplu, în cazul intervențiilor cu o complexitate tehnică ridicată, statele membre pot alege să se angajeze într-o procedură de dialog competitiv cu potențialii ofertanți, cu scopul de a asigura cea mai adecvată concepere a intervenției.
120. Statul membru trebuie să se asigure că este selectată oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic⁸⁰. În acest scop, statul membru trebuie să stabilească criteriile calitative de atribuire obiective, transparente și nediscriminatorii și să specifice în prealabil ponderea relativă a fiecărui criteriu.
121. Printre criteriile calitative de atribuire se pot număra, printre altele, performanța rețelei (inclusiv securitatea acesteia), acoperirea geografică, cât de adaptată exigențelor viitorului este abordarea tehnologică, impactul soluției propuse asupra concurenței (inclusiv termenele, condițiile și prețurile de acces cu ridicata)⁸¹ și costul total al dreptului de proprietate⁸².
122. Statele membre pot lua în considerare acordarea de puncte de prioritate suplimentare pentru criteriile referitoare la performanța climatică și de mediu a rețelei⁸³, în ceea ce privește caracteristicile sale legate de neutralitatea climatică, inclusiv amprenta de carbon și, respectiv, impactul rețelei asupra componentelor principale ale capitalului natural, și anume aerul, apa, solul și biodiversitatea. Statele membre pot, de asemenea, să impună ofertantului selectat obligația de a pune în aplicare măsuri de atenuare proporționale în cazul în care rețeaua ar avea un impact negativ asupra mediului.
123. În cazul în care ajutorul este acordat fără o procedură de selecție concurențială, unei autorități publice care instalează și gestionează o rețea în bandă largă la nivel cu ridicata⁸⁴ în mod direct sau prin intermediul unei entități interne (modelul de investiții

⁸⁰ În conformitate cu principiile achizițiilor publice.

⁸¹ De exemplu, topologiile de rețea care permit degruparea deplină și efectivă ar trebui, în principiu, să primească mai multe puncte de prioritate.

⁸² Costul total al dreptului de proprietate este luat în considerare, de exemplu, de către întreprinderi atunci când acestea doresc să investească în active. Costul total al dreptului de proprietate cuprinde investiția inițială, precum și toate costurile directe și indirecte pe termen lung. Deși valoarea investiției inițiale poate fi determinată cu ușurință, societățile încearcă cel mai adesea să analizeze toate costurile potențiale pe care le vor suporta pentru a gestiona și a menține activul pe parcursul duratei sale de viață, ceea ce poate influența în mod semnificativ decizia de a investi.

⁸³ De exemplu, consumul de energie sau ciclul de viață al investiției și, prin urmare, utilizarea criteriilor de „a nu prejudicia în mod semnificativ”, astfel cum au fost introduse în Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088 (JO L 198, 22.6.2020, p. 13).

⁸⁴ Beneficiarului ajutorului i se poate permite să furnizeze servicii cu amănuntul în calitate de „distribuitor de forță majoră” în cazul în care piața nu asigură furnizarea serviciilor respective. A se vedea Decizia C(2019) 8069 final a Comisiei din 15 noiembrie 2019, cazul SA.54472 (2019/N) – Irlanda – Planul național privind banda largă (JO C 7, 10.1.2020, p. 1).

directe), statul membru trebuie să își justifice, în mod similar, alegerea rețelei și a soluției tehnologice⁸⁵.

124. Orice concesiune sau alt tip de contract prin care un terț este însărcinat de către o astfel de autoritate publică sau entitate internă să proiecteze, să construiască sau să exploateze rețeaua trebuie să facă obiectul unei proceduri de selecție concurențiale deschise, transparente și nediscriminatorii. Procedura trebuie să fie în conformitate cu principiile achizițiilor publice, să se bazeze pe oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic și să respecte principiul neutralității tehnologice, fără a aduce atingere normelor aplicabile în materie de achiziții publice.

5.2.4.2 Neutralitate tehnologică

125. După principiul neutralității tehnologice, intervenția statului nu trebuie să favorizeze sau să excludă vreo tehnologie anume, nici la selectarea beneficiarilor, nici la furnizarea accesului cu ridicata. Având în vedere că există diferite soluții tehnologice, în cadrul licitației nu ar trebui să se favorizeze sau să se excludă vreo tehnologie sau platformă de rețea anume. Ofertanții ar trebui să aibă posibilitatea de a propune furnizarea serviciilor necesare cu ajutorul oricărei tehnologii sau combinații de tehnologii pe care o consideră adecvată. Rămâne neatinsă posibilitatea statelor membre de a determina performanța dorită, inclusiv eficiența energetică a rețelelor, înainte de procedură și de a acorda puncte de prioritate celei mai adecvate soluții tehnologice sau combinații de soluții tehnologice pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, în conformitate cu secțiunea 5.2.4.1. O rețea finanțată de stat trebuie să permită accesul tuturor solicitanților de acces, în condiții echitabile și nediscriminatorii, indiferent de tehnologia utilizată.

5.2.4.3 Utilizarea infrastructurii existente

126. Utilizarea infrastructurii existente este unul dintre principalii factori care pot contribui la reducerea costurilor de instalare a unei noi rețele în bandă largă și la limitarea impactului asupra mediului.
127. Statele membre ar trebui să încurajeze întreprinderile care doresc să participe la o procedură de selecție concurențială să utilizeze orice infrastructură existentă disponibilă. De asemenea, statele membre ar trebui să încurajeze aceste întreprinderi să furnizeze informații detaliate cu privire la infrastructurile existente pe care le dețin sau le controlează⁸⁶ în zona de intervenție planificată. Informațiile respective ar trebui furnizate în timp util pentru a fi luate în considerare la pregătirea ofertelor. În cazul în care acest lucru este adecvat, ținând seama, printre alți factori, de dimensiunea zonei de intervenție, de gradul de pregătire a informațiilor și de timpul disponibil, statele membre ar trebui să prevadă furnizarea informațiilor respective ca o condiție pentru

⁸⁵ A se vedea Decizia C(2018) 6613 final a Comisiei din 12 octombrie 2018, cazul SA.49614 (2018/N) – Lituania – Dezvoltarea infrastructurii de acces de generație următoare – RAIN 3 (JO C 424, 23.11.2018, p. 8); Decizia C(2016) 3931 final a Comisiei din 30 iunie 2016, cazul SA.41647 – Italia – Strategia Banda Ultralarga (JO C 258, 15.7.2016, p. 4); Decizia C(2019) 6098 final a Comisiei din 20 august 2019, cazul SA.52224 – Austria – Proiect privind banda largă în Carintia (JO C 381, 8.11.2019, p. 7).

⁸⁶ Infrastructura la care au dreptul de a acorda acces terților.

participarea la procedura de selecție⁸⁷. Informațiile pot include, în special: (a) amplasarea și ruta infrastructurii; (b) tipul și utilizarea actuală a infrastructurii; (c) un punct de contact și (d) dacă sunt disponibile⁸⁸, termenele și condițiile de utilizare a acestora.

128. Statele membre trebuie să pună la dispoziție toate informațiile de care dispun⁸⁹ cu privire la infrastructura existentă care ar putea fi utilizată pentru implementarea rețelelor în bandă largă în zona de intervenție. Statele membre sunt încurajate să se bazeze pe punctul de informare unic instituit în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/61/UE.

5.2.4.4 Acces la nivel angro

129. Accesul efectiv cu ridicata al părților terțe la rețelele finanțate este o condiție indispensabilă pentru orice măsură de ajutor de stat. Mai precis, accesul cu ridicata permite întreprinderilor terțe să concureze cu ofertantul selectat, consolidând astfel oferta și concurența în zonele acoperite de măsură. De asemenea, prin accesul cu ridicata se evită crearea de monopoli regionali de servicii. Permițând dezvoltarea concurenței în zona vizată, accesul cu ridicata asigură, de asemenea, dezvoltarea pe termen mai lung a pieței în zona respectivă. Accesul respectiv este valabil indiferent dacă în prealabil a fost efectuată o analiză de piață în sensul capitolului III din Directiva (UE) 2018/1972. Tipul obligațiilor pentru accesul cu ridicata impuse în cazul unei rețele finanțate de stat ar trebui însă să ar trebui să țină seama de gama de obligații privind accesul prevăzute în reglementările sectoriale. Deoarece beneficiarii ajutorului nu utilizează doar resurse proprii, ci și fonduri publice pentru a instala rețeaua, aceștia ar trebui să ofere totuși o gamă mai largă de produse de acces cu ridicata decât cele impuse de ANR întreprinderilor cu o putere de piață semnificativă. Un astfel de acces cu ridicata ar trebui acordat cât mai curând posibil înainte de începerea furnizării serviciilor relevante și, în cazul în care operatorul de rețea intenționează să furnizeze și servicii cu amănuntul, cu cel puțin 6 luni înainte de lansarea acestor servicii cu amănuntul.
130. Rețeaua finanțată de stat trebuie să ofere acces efectiv întreprinderilor, în condiții echitabile și nediscriminatorii. Acest lucru poate presupune modernizarea și mărirea capacității infrastructurii existente, atunci când este necesar, și instalarea unei

⁸⁷ A se vedea Decizia Comisiei privind schema națională de bandă largă pentru Regatul Unit pentru perioada 2016-2020 (JO C 323, 2.9.2016, p. 2) (considerentele 115 și 116) în cazul SA.40720 (2016/N), în care autoritățile Regatului Unit au solicitat tuturor ofertanților să adere la un cod de conduită. Codul de conduită includea standarde pentru: (1) nivelul de detaliu al informațiilor care ar trebui furnizate; (2) termenele în care trebuie furnizate informațiile; (3) condițiile acceptabile ale unui acord de confidențialitate și (4) obligațiile de a pune la dispoziție infrastructura pentru a fi utilizată în cadrul altor oferte. Ofertanții care nu îndeplinesc condițiile Codului de conduită vor fi excluși din procedura de achiziție.

⁸⁸ Acest lucru se poate întâmpla în special atunci când astfel de termene și condiții există deja ca urmare a obligațiilor de reglementare impuse de autoritățile naționale de reglementare sau de alte autorități competente în temeiul Directivei (UE) 2018/1972, atunci când accesul este prevăzut într-o decizie anterioară privind ajutorul de stat sau atunci când este disponibilă o ofertă comercială cu ridicata.

⁸⁹ Accesul la aceste informații poate fi limitat în conformitate cu normele aplicabile. De exemplu, accesul la informațiile privind infrastructura fizică în temeiul Directivei 2014/61/UE poate fi limitat din motive de securitate și integritate a rețelelor, de securitate națională, de sănătate sau siguranță publică, de confidențialitate sau secret comercial.

infrastructuri noi suficiente (de exemplu a unor conducte destul de largi pentru instalarea unui număr suficient de rețele și a diferite topologii de rețea)⁹⁰.

131. Statele membre trebuie să indice termenele, condițiile și prețurile pentru produsele de acces cu ridicata în documentele procedurii de selecție concurențiale și trebuie să publice respectivele informații pe un site cuprinzător, la nivel național sau regional. Ar trebui ca publicul larg să poată accesa site-ul fără nicio restricție, inclusiv fără a fi nevoie să se înregistreze ca utilizator în prealabil.
132. Pentru a face accesul cu ridicata efectiv și pentru a permite solicitantului de acces să își furnizeze serviciile, accesul cu ridicata trebuie de asemenea acordat și pentru acele părți ale rețelei care nu au fost finanțate de stat sau care ar putea să nu fi fost instalate de beneficiarul ajutorului⁹¹.

5.2.4.4.1 Termenele și condițiile pentru accesul cu ridicata

133. Accesul efectiv cu ridicata trebuie acordat pentru o perioadă de cel puțin 10 ani pentru toate produsele active, cu excepția accesului degrupat virtual (VULA).
134. Accesul bazat pe VULA trebuie acordat pentru o perioadă de timp egală cu durata de viață a infrastructurii pentru care VULA este un substitut⁹².
135. Accesul la infrastructuri noi (cum ar fi conducte, stâlpi, cabinete stradale, fibră neagră) trebuie acordat pe durata de viață a elementului de rețea în cauză⁹³. Dacă se acordă ajutor de stat pentru o infrastructură nouă, infrastructura trebuie să fie suficient de largă pentru a satisface cererea actuală și în continuă evoluție a solicitanților de acces⁹⁴. Acest lucru este complementar și nu aduce atingere obligațiilor de reglementare care pot fi impuse de ANR.

⁹⁰ În funcție de tipul de intervenție, aceasta poate include conducte de dimensiuni adecvate, un număr suficient de fibre negre, tipul și modernizarea stâlpilor/pilonilor/turnurilor, tipul și dimensiunea cabinetelor stradale pentru asigurarea unei degrupări eficiente etc. A se vedea Decizia C(2016) 3208 final a Comisiei din 26 mai 2016, cazul SA.40720 (2016/N) – Regatul Unit – Furnizarea de bandă largă în Regatul Unit (JO C 323, 2.9.2016, p. 2) și Decizia C(2019) 8069 final a Comisiei din 15 noiembrie 2019, cazul SA.54472 (2019/N) – Irlanda – Planul național privind banda largă (JO C 7, 10.1.2020, p. 1).

⁹¹ De exemplu, accesul efectiv implică acordarea unui acces cu ridicata adecvat la echipamentele active, chiar dacă se finanțează numai infrastructura.

⁹² Întrucât, în acest caz special, VULA este un substitut de degrupare fizică a unei infrastructuri noi, se aplică aceleași norme ca în cazul unei infrastructuri noi.

⁹³ A se vedea Decizia C(2019) 8069 final a Comisiei din 15 noiembrie 2019, cazul SA.54472 (2019/N) – Irlanda – Planul național privind banda largă (JO C 7, 10.1.2020, p. 1). Ori de câte ori decide să modernizeze sau să înlocuiască infrastructura înainte de sfârșitul duratei de viață a infrastructurii pentru care s-a acordat ajutorul, beneficiarul ajutorului trebuie să continue să acorde acces la noua infrastructură pe întreaga perioadă prevăzută pentru infrastructura inițială.

⁹⁴ De exemplu, în funcție de specificitatea rețelei, în cazul construirii de noi conducte pentru a găzdui fibră optică, acestea ar trebui să permită instalarea a cel puțin trei cabluri independente de fibră optică, fiecare găzduind mai multe fibre optice și, prin urmare, având capacitatea de a deservi mai multe întreprinderi. În cazul în care infrastructura existentă prezintă limite de capacitate și nu permite instalarea a cel puțin trei cabluri independente de fibră optică, operatorul rețelei finanțate de stat ar trebui să pună la dispoziția solicitanților de acces, pe baza principiului „primul venit, primul servit”, cel puțin 50 % din capacitate (în special fibre negre).

136. Statele membre trebuie să consulte ANR-urile în ceea ce privește produsele, condițiile și prețurile de acces cu ridicata. ANR-urile sunt încurajate să ofere îndrumări, astfel cum se prevede în secțiunea 5.2.4.6.
137. În toată rețeaua finanțată de stat, inclusiv în părțile rețelei în cazul cărora s-a utilizat infrastructura existentă, trebuie să se aplice aceleași condiții de acces. Respectarea obligațiilor de acces trebuie să fie asigurată indiferent de schimbările intervenite în ceea ce privește proprietatea, gestionarea sau exploatarea rețelei finanțate de stat.
138. În cazul în care utilizează resurse proprii, beneficiarul ajutorului sau solicitanții de acces care se conectează la rețeaua finanțată de stat pot decide să își extindă rețelele în zone adiacente din afara zonei vizate. Solicitanții de acces pot efectua astfel de extinderi cu respectarea obligațiilor de acces cu ridicata. Dacă nu există nicio legătură între solicitanții de acces și beneficiarul ajutorului, nu există nicio limită pentru astfel de extinderi în zone adiacente. Se consideră că un solicitant de acces nu are legătură cu beneficiarul ajutorului dacă aceștia nu fac parte din același grup și nu dețin participării unul în cadrul întreprinderii celuilalt. Extinderile efectuate de beneficiarii ajutorului pot fi permise sub rezerva următoarelor garanții cumulative:
- a) atunci când efectuează consultarea publică (a se vedea secțiunea 5.2.2.4.2), statul membru trebuie să indice faptul că extinderile private sunt permise într-o etapă ulterioară și să furnizeze informații semnificative cu privire la acoperirea potențială a unor astfel de extinderi;
 - b) extinderile în zone adiacente pot fi efectuate numai după doi ani de la punerea în funcțiune a rețelei finanțate de stat, în cazul în care apare una dintre următoarele situații:
 - (i) în cadrul consultării publice, părțile interesate demonstrează că extinderea preconizată ar risca să intre într-o zonă adiacentă care este deja deservită de cel puțin două rețele independente care oferă viteze comparabile cu cele ale rețelei finanțate de stat;
 - (ii) în zona adiacentă există cel puțin o rețea care oferă viteze comparabile cu cele ale rețelei finanțate de stat și care a intrat în funcțiune cu mai puțin de cinci ani înaintea intrării în funcțiune a rețelei finanțate de stat⁹⁵.
139. În cazul în care rezultatele consultării publice arată că există riscul apariției altor denaturări semnificative ale concurenței, extinderile efectuate de beneficiarul ajutorului trebuie interzise.

5.2.4.4.2 Produsele de acces cu ridicata

5.2.4.4.2.1 Rețele fixe de acces instalate în zone albe

140. Rețeaua finanțată de stat trebuie să asigure cel puțin accesul de tip bitstream, accesul la fibra neagră și accesul la infrastructură, inclusiv la cabinete stradale, stâlpi, piloni, turnuri și conducte.

⁹⁵ Aceste norme se aplică și în cazul conexiunilor la rețelele backhaul finanțate de stat sau în cazul rețelelor mobile finanțate de stat care sunt ulterior utilizate pentru a furniza servicii fixe de acces pe suport radio în zone care sunt deja acoperite de o rețea fixă.

141. În plus, statele membre trebuie să se asigure că rețeaua finanțată de stat oferă cel puțin degрупarea fizică sau VULA. Pentru a fi considerat adecvat ca produs de acces cu ridicata, orice produs VULA trebuie să fie aprobat în prealabil de ANR sau de altă autoritate competentă.

5.2.4.4.2.2 Rețele fixe de acces instalate în zone gri și negre

142. Rețeaua finanțată de stat trebuie să asigure cel puțin (a) produsele de acces cu ridicata menționate la alineatul (140) și (b) degрупarea fizică.

143. Statele membre pot considera oportun să nu impună furnizarea degрупării fizice și să solicite, în schimb, furnizarea de VULA. În acest caz, statele membre trebuie să își indice intenția de a acorda o derogare de la obligația de a furniza acces fizic degрупat și să prezinte motivele acestei opțiuni în cadrul consultării publice. Statele membre trebuie să demonstreze că înlocuirea asigurării degрупării fizice cu furnizarea de VULA nu riscă să denatureze în mod nejustificat concurența, ținând seama de rezultatul consultării publice și de caracteristicile pieței și ale zonei în cauză⁹⁶. Pe această bază, Comisia va evalua dacă furnizarea de VULA, în locul degрупării fizice, asigură proporționalitatea ajutorului.

5.2.4.4.2.3 Rețelele mobile de acces

144. Rețeaua finanțată de stat trebuie să furnizeze un set rezonabil de produse de acces cu ridicata, având în vedere caracteristicile pieței, pentru a asigura accesul efectiv la rețeaua subvenționată. Acestea includ cel puțin roamingul și accesul la stâlpi, piloni, turnuri și conducte. De îndată ce acestea devin disponibile, rețeaua finanțată de stat va trebui să furnizeze produsele de acces necesare pentru a exploata caracteristicile mai avansate⁹⁷ ale rețelelor mobile, cum ar fi 5G și generațiile viitoare de rețele mobile⁹⁸.

5.2.4.4.2.4 Rețelele backhaul

145. Rețeaua finanțată de stat trebuie să asigure cel puțin un serviciu activ și accesul la stâlpi, piloni, turnuri, conducte și fibră neagră.

146. Statele membre trebuie să prevadă instalarea unei capacități suficiente pentru infrastructura nouă (de exemplu conducte suficient de mari pentru a permite instalarea de fibră optică pentru satisfacerea nevoilor preconizate ale tuturor solicitanților de acces) dacă acest lucru este necesar pentru a asigura accesul efectiv în condiții echitabile și nediscriminatorii.

⁹⁶ Aceste caracteristici se pot referi la reglementarea *ex ante* aplicabilă pe piețele comunicațiilor electronice, la modelul de afaceri al operatorilor existenți pe piață (furnizori de servicii în bandă largă exclusiv cu ridicata sau integrați pe verticală), la dimensiunea proiectului de intervenție sub formă de ajutor de stat, la utilizarea degрупării fizice în statul membru în cauză etc.

⁹⁷ Cum ar fi rețeaua de acces radio cu mai mulți operatori (MORAN – *Multi-Operator Radio Access Network*), rețeaua centrală cu mai mulți operatori (MOCN – *Multi-Operator Core Network*), partiționarea rețelei.

⁹⁸ Atunci când acordă ajutorul, statele membre trebuie să se asigure că pilonii și turnurile pot asigura posibilitatea de acordare a unui astfel de acces având în vedere structura actuală și în evoluție a pieței.

5.2.4.4.3 Accesul cu ridicata pe baza unei cereri rezonabile

147. Ca excepție de la condițiile stabilite în secțiunea 5.2.4.4.2, statele membre pot limita furnizarea anumitor produse de acces cu ridicata la cazurile de cerere rezonabilă din partea unui solicitant de acces, în cazul în care furnizarea unor astfel de produse ar majora în mod disproporționat costurile de investiții fără a aduce beneficii semnificative la nivel de concurență sporită.
148. Pentru ca o astfel de excepție să fie aprobată de Comisie, statele membre trebuie să furnizeze justificări pe baza caracteristicilor acestei intervenții specifice. Justificarea ar trebui să se bazeze pe criterii bine întemeiate și obiective, cum ar fi densitatea scăzută a populației în zonele în cauză, dimensiunea zonei vizate sau dimensiunea beneficiarilor ajutorului⁹⁹. Statele membre trebuie să demonstreze, pe baza unor calcule detaliate și obiective ale costurilor, pentru fiecare produs de acces care nu va fi furnizat, că furnizarea produsului respectiv ar duce la creșterea disproporționată a costurilor intervenției.
149. Se consideră că cererea solicitantului de acces este rezonabilă dacă (a) solicitantul de acces prezintă un plan de afaceri care justifică dezvoltarea produsului în rețeaua finanțată de stat și (b) în aceeași zonă geografică nicio altă întreprindere nu oferă deja produse de acces comparabile, la prețuri echivalente cu cele din zonele mai dens populate¹⁰⁰.
150. Dacă o cerere de acces este rezonabilă, costul suplimentar al furnizării unui astfel de acces trebuie suportat de beneficiarul ajutorului.

5.2.4.4.4 Politica de prețuri în cazul accesului la nivel angro

151. La stabilirea prețurilor pentru produsele de acces cu ridicata, statele membre trebuie să se asigure că prețul accesului cu ridicata pentru fiecare produs se bazează pe unul dintre următoarele criterii de referință și principii de stabilire a prețurilor:
- a) prețurile medii cu ridicata publicate care predomină în alte zone comparabile și mai competitive din respectivul stat membru;
 - b) prețurile reglementate deja stabilite sau aprobate de ANR pentru piețele și serviciile în cauză;

⁹⁹ A se vedea, de exemplu, Decizia C(2011) 7285 final a Comisiei din 19 octombrie 2011, cazul N 330/2010 – Franța – Programme national «Très Haut Débit» – Volet B (JO C 364, 14.12.2011, p. 2) și Decizia C(2012) 8223 final a Comisiei din 20 noiembrie 2012, cazul SA.33671 (2012/N) – Regatul Unit – Schema națională de comunicații în bandă largă pentru Regatul Unit – Furnizarea de servicii în bandă largă în Regatul Unit (JO C 16, 19.1.2013, p. 2).

¹⁰⁰ Alte condiții pot fi acceptate de către Comisie ca parte a analizei proporționalității ținând cont de caracteristicile cazului și de exercițiul comparativ general. A se vedea, de exemplu, Decizia C(2011) 7285 final a Comisiei din 19 octombrie 2011, cazul N 330/2010 – Franța – Programme national «Très Haut Débit» – Volet B (JO C 364, 14.12.2011, p. 2) și Decizia C(2012) 8223 final a Comisiei din 20 noiembrie 2012, cazul SA.33671 (2012/N) – Regatul Unit – Schema națională de comunicații în bandă largă pentru Regatul Unit – Furnizarea de servicii în bandă largă în Regatul Unit (JO C 16, 19.1.2013, p. 2). În cazul îndeplinirii condițiilor, accesul ar trebui acordat într-un termen care este tipic pentru piața respectivă. În caz de conflict, autoritatea care acordă ajutorul poate solicita opinia autorității naționale de reglementare sau a unui alt organism național competent.

- c) orientarea în funcție de costuri sau o metodologie impusă conform cadrului de reglementare sectorial.

152. ANR trebuie să fie consultată cu privire la produsele de acces cu ridicata și la termenele și condițiile pentru accesul cu ridicata, inclusiv prețurile și litigiile conexe, astfel cum se prevede în secțiunea 5.2.4.6.

5.2.4.4.5 Recuperare

153. Cuantumul ajutorului pentru intervențiile statului de sprijinire a instalării rețelelor fixe și mobile este deseori stabilit *ex ante*, astfel încât deficitul de finanțare preconizat să poată fi acoperit pe durata de viață a infrastructurii pentru care s-a acordat ajutorul.

154. În acest caz, întrucât costurile și veniturile viitoare sunt, în general, incerte, statele membre ar trebui să monitorizeze îndeaproape implementarea fiecărui proiect finanțat de stat¹⁰¹ pe întreaga durată de viață a infrastructurii pentru care s-a acordat ajutorul și să furnizeze un mecanism de recuperare. Acest mecanism permite luarea în considerare în mod corespunzător a informațiilor pe care beneficiarul ajutorului nu le-a putut include în planul de afaceri inițial atunci când a solicitat ajutor de stat. Factorii care pot avea impact asupra rentabilității proiectului și care pot fi dificil sau chiar imposibil de stabilit *ex ante* cu o precizie adecvată sunt, de exemplu, (a) costurile efective de instalare a rețelei, (b) veniturile efective din serviciile esențiale, (c) adoptarea efectivă și (d) veniturile efective din servicii „neesențiale”¹⁰².

155. Statele membre trebuie să pună în aplicare un mecanism de recuperare pe durata de viață a infrastructurii pentru care s-a acordat ajutorul în cazul în care cuantumul ajutorului pentru proiect depășește 10 milioane EUR. Statele membre trebuie să stabilească normele acestui mecanism în mod transparent și clar în prealabil (inclusiv în documentația pentru procedura de selecție concurențială).

156. Recuperarea nu este necesară în cazul proiectelor realizate pe baza modelului de investiții directe, în cadrul căruia o rețea de acces exclusiv cu ridicata, aflată în domeniul public, este construită și gestionată de o autoritate publică cu unicul scop de a acorda un acces echitabil și nediscriminatoriu tuturor întreprinderilor¹⁰³.

157. Întrucât diverși factori pot avea un impact pozitiv sau un impact negativ asupra planului de afaceri al beneficiarului ajutorului, mecanismul de recuperare ar trebui să fie conceput astfel încât să fie luate în considerare și echilibrate două obiective:

¹⁰¹ Aceasta include acordarea de ajutoare individuale în cadrul unei scheme de ajutoare de stat.

¹⁰² De exemplu, un mecanism de recuperare poate contribui la recuperarea unor sume din profituri care sunt mai mari decât se anticipase în mod rezonabil, de exemplu din cauza: (i) adoptării într-o măsură mai mare decât se prevăzuse a produselor de bandă largă, antrenând profituri suplimentare și o reducere a decalajului în materie de investiții și (ii) obținerii unor venituri mai mari decât se prevăzuse din produse fără legătură cu banda largă, antrenând profituri suplimentare și o reducere a decalajului în materie de investiții (de exemplu venituri din noi produse de acces cu ridicata). A se vedea Decizia C(2016) 3208 final a Comisiei din 26 mai 2016, cazul SA 40720 (2016/N) – Regatul Unit – Furnizarea de bandă largă în Regatul Unit (JO C 323, 2.9.2016, p. 2).

¹⁰³ Un mecanism de recuperare poate fi necesar și în alte cazuri, cum ar fi anumite modele de proprietate publică. A se vedea, de exemplu, Decizia C(2016) 3208 final a Comisiei din 26 mai 2016, cazul SA.40720 (2016/N) – Regatul Unit – Furnizarea de bandă largă în Regatul Unit (JO C 323, 2.9.2016, p. 2).

(a) mecanismul ar trebui să permită statului membru să recupereze cuantumurile care depășesc un profit rezonabil¹⁰⁴; (b) mecanismul nu ar trebui să periclitizeze stimulentele pentru participarea întreprinderilor la o procedură de selecție concurențială¹⁰⁵ și pentru depunerea de către aceștia a unor eforturi de mărire a eficienței din punctul de vedere al costurilor (realizarea de sporuri de eficiență) la implementarea rețelei. Pentru a obține un echilibru adecvat între cele două obiective, statele membre ar trebui să introducă criterii pentru stimularea creșterii eficienței¹⁰⁶.

158. Cuantumul stimulentei trebuie stabilit la maximum 30 % din profitul rezonabil. Statele membre nu ar trebui să recupereze sume din profitul suplimentar când acesta este egal sau se situează sub pragul menționat (și anume din profitul rezonabil la care se adaugă cuantumul stimulentei¹⁰⁷). Orice profit care depășește pragul trebuie repartizat între beneficiarul ajutorului și statul membru, pe baza intensității ajutorului rezultate la încheierea procedurii de selecție concurențiale¹⁰⁸.
159. Mecanismele de recuperare trebuie să ia în considerare, de asemenea, profiturile obținute din alte tranzacții privind rețeaua finanțată de stat. De exemplu, dacă un acționar existent al unei întreprinderi înființate special pentru construirea sau exploatarea rețelei finanțate de stat își vinde integral sau parțial acțiunile deținute în întreprindere în termen de 7 ani de la finalizarea rețelei sau în termen de 10 ani de la acordarea ajutorului, statul membru trebuie să recupereze orice sumă cu care încasările din vânzări depășesc prețul la care acționarul actual ar obține un profit rezonabil¹⁰⁹.

5.2.4.5 Separarea contabilă

160. Pentru a se asigura că ajutorul rămâne proporțional și nu conduce la supracompensare sau la subvenționarea încrucișată a unor activități pentru care nu s-a acordat ajutor, beneficiarul ajutorului trebuie să asigure separarea contabilă, astfel încât costurile de instalare și funcționare și veniturile din exploatarea rețelei instalate cu finanțare din partea statului să fie identificate în mod clar.

¹⁰⁴ Prin „profit rezonabil” ar trebui să se înțeleagă rata de rentabilitate a capitalului de care ar avea nevoie o întreprindere tipică, ținând cont de nivelul de risc specific sectorului comunicațiilor în bandă largă și de tipul de servicii furnizate. Rata de rentabilitate a capitalului se calculează de obicei pe baza costului mediu ponderat al capitalului („WACC”).

¹⁰⁵ Participarea la procedura de selecție concurențială depinde de profitul și pierderile preconizate. Pot apărea pierderi, de exemplu, dacă ofertantul a fost prea optimist în ceea ce privește estimarea veniturilor viitoare din furnizarea de servicii în bandă largă sau dacă se materializează costuri neprevăzute. Întrucât autoritatea care acordă ajutorul nu compensează eventualele pierderi neprevăzute, un mecanism strict de recuperare din profituri viitoare ar putea să mărească riscul general pentru investitor și să descurajeze participarea la procedura de selecție concurențială.

¹⁰⁶ Sporurile de eficiență nu trebuie să diminueze calitatea serviciului prestat.

¹⁰⁷ Dacă profitul rezonabil este de 10 %, cuantumul maxim al stimulentei ar fi de 3 %.

¹⁰⁸ De exemplu, dacă profitul rezonabil este de 10 % și se aplică cuantumul maxim al stimulentei de 3 %, statele membre ar trebui să recupereze doar eventualele profituri care depășesc 13 %. Dacă profitul efectiv este de 20 %, iar intensitatea ajutorului este de 70 %, diferența de profit de la 13 % la 20 % se va împărți astfel: 70 % pentru statul membru și 30 % pentru investitorul în bandă largă.

¹⁰⁹ De exemplu, în cazul în care un acționar deține 40 % din acțiunile societății beneficiare, iar valoarea actualizată netă (VAN) a societății care utilizează profitul rezonabil ca rată de actualizare este X, dacă acționarul își vinde acțiunile pentru o sumă totală Y, statul membru trebuie să recupereze de la acționarul respectiv $Y - 40 \% * X$.

5.2.4.6 Rolul ANR-urilor, al autorităților naționale de concurență, al centrelor naționale de competență și al birourilor cu competențe în materie de bandă largă

161. ANR-urile au un rol deosebit de important în conceperea celor mai adecvate intervenții ale statului, care să sprijine comunicațiile în bandă largă. ANR-urile au dobândit cunoștințe tehnice și de specialitate datorită rolului esențial care le-a fost atribuit prin reglementările sectoriale și sunt cel mai bine plasate pentru a sprijini autoritățile publice în privința conceperii intervențiilor de stat.
162. Statele membre sunt încurajate să implice în mod sistematic ANR-urile în conceperea, punerea în aplicare și monitorizarea intervențiilor statului și în special, dar fără a se limita la acestea, în (a) identificarea zonelor vizate (cartografiere și consultare publică), (b) evaluarea îndeplinirii cerințelor privind schimbarea radicală și (c) mecanismele de soluționare a conflictelor, inclusiv în cazul unor litigii legate de oricare dintre aceste aspecte.
163. Având în vedere expertiza specifică a ANR pe piețele naționale, statele membre trebuie să consulte ANR-urile, care sunt cele mai în măsură, cu privire la: (a) produsele, condițiile și prețurile de acces cu ridicata (secțiunea 5.2.4.4) și (b) infrastructurile existente care fac obiectul reglementării *ex ante* (secțiunea 5.2.4.3). În cazul în care ANR a fost investită cu competențele necesare pentru a se implica în intervenții ale statului pentru instalarea de rețele în bandă largă, statul membru ar trebui să trimită ANR o descriere detaliată a măsurilor de ajutor, cu cel puțin două luni înainte de notificarea unui ajutor de stat, astfel încât ANR să dispună de o perioadă rezonabilă de timp pentru a emite un aviz.
164. În conformitate cu bunele practici, fără a aduce atingere competențelor pe care ANR-urile le au în temeiul cadrului de reglementare, ANR-urile pot emite orientări pentru autoritățile locale cu privire, printre altele, la efectuarea de analize de piață și la definirea produselor de acces cu ridicata și stabilirea prețurilor. În astfel de orientări ar trebui să se țină seama de cadrul de reglementare și de recomandările emise de Comisie¹¹⁰.
165. Pe lângă ANR-uri, statele membre pot implica și autoritățile naționale de concurență, consultându-le, de exemplu, în vederea obținerii unor recomandări cu privire la modul de creare a unor condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi și de evitare a alocării către o singură întreprindere a unei părți disproporționat de mari din fondurile de stat, prin care s-ar consolida o poziție pe piață (probabil deja dominantă)¹¹¹.

¹¹⁰ Astfel s-ar spori transparența, s-ar reduce sarcina administrativă pentru autoritățile locale și s-ar putea ca ANR-urile să fie obligate să analizeze fiecare caz de ajutor de stat în parte.

¹¹¹ A se vedea, de exemplu, Avizul nr. 12-A-02 din 17 ianuarie 2012 al autorității franceze pentru concurență privind solicitarea unui aviz din partea Comisiei pentru economie, dezvoltare durabilă și planificare regională din cadrul Senatului cu privire la cadrul de implicare a autorităților locale în instalarea de rețele de foarte mare viteză [Avis No 12-A-02 du 17 janvier 2012 de l'Autorité de la concurrence relatif à une demande d'avis de la Commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'interventions des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux de très haut débit du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux].

166. Statele membre pot înființa centre naționale de competență sau birouri cu competențe în materie de bandă largă care pot ajuta autoritățile publice să conceapă intervenții ale statului care să sprijine dezvoltarea rețelelor în bandă largă¹¹².

5.2.5 *Transparența, raportarea și monitorizarea ajutorului*

167. Statele membre trebuie să respecte cerințele prevăzute în secțiunea 7 cu privire la transparență, raportare și monitorizarea ajutorului .

5.3 **Efecte negative asupra concurenței și a schimburilor comerciale**

168. Ajutoarele pentru instalarea de rețele fixe și mobile pot să aibă efecte negative sub formă de denaturare a pieței și de impact asupra schimburilor comerciale dintre statele membre.
169. Comisia evaluează importanța denaturării concurenței și a efectului asupra schimburilor comerciale prin prisma efectelor asupra concurenților și posibila excludere a investițiilor private. Sprijinul public poate, de asemenea, să încurajeze prestatorii locali de servicii să recurgă mai degrabă la serviciile oferite de rețeaua finanțată de stat decât la cele furnizate în condițiile pieței. În plus, atunci când beneficiarul ajutorului este o întreprindere care probabil deține deja o poziție dominantă pe o piață sau ar putea ajunge să dețină o poziție dominantă ca urmare a investiției publice, ajutorul ar putea slăbi presiunile concurențiale pe care le pot exercita concurenții. Chiar și în cazul în care denaturările ar putea fi considerate limitate la nivel individual, schemele de ajutor tot ar putea conduce, în mod cumulativ, la niveluri ridicate de denaturare.

5.4 **Punerea în balanță a efectelor pozitive ale ajutorului și a efectelor negative asupra concurenței și a comerțului**

170. Comisia va pune în balanță efectele pozitive ale ajutorului preconizat asupra activităților economice care beneficiază de sprijin și efectele negative reale și potențiale asupra condițiilor concurenței și schimburilor comerciale. Pentru ca ajutorul de stat să fie compatibil cu piața internă, efectele pozitive trebuie să depășească efectele negative.
171. În primul rând, Comisia va evalua efectele pozitive ale ajutorului asupra activităților economice care beneficiază de sprijin, inclusiv contribuția la îndeplinirea obiectivelor politicii digitale. Statul membru trebuie să demonstreze, pe baza unei analize contrafactice, că măsura are efecte pozitive în comparație cu ceea ce s-ar fi întâmplat în absența ajutorului. Astfel cum se indică în secțiunea 5.2.1, efectele pozitive pot include realizarea obiectivelor intervenției statului, cum ar fi implementarea a unei noi rețele pe piață, care să ofere capacitate și viteze suplimentare, precum și prețuri mai mici și o paletă mai largă de servicii pentru utilizatorii finali, inclusiv o calitate

¹¹² A se vedea, de exemplu, Decizia K(2008) 6705 a Comisiei din 5 noiembrie 2008, cazul N 237/08 – Germania – Sprijin pentru banda largă în Saxonia Inferioară (JO C 18, 24.1.2009, p. 1); Decizia C(2012) 8223 final a Comisiei din 20 noiembrie 2012, cazul SA.33671 (2012/N) – Regatul Unit – Schema națională de bandă largă pentru Regatul Unit – Furnizarea de bandă largă în Regatul Unit (JO C 16, 19.1.2013, p. 2) și Decizia C(2016) 3208 final a Comisiei din 26 mai 2016, cazul SA.40720 (2016/N) – Regatul Unit – Furnizarea de bandă largă în Regatul Unit (JO C 323, 2.9.2016, p. 2).

superioară și inovare. S-ar îmbunătăți astfel și accesul utilizatorilor finali la resurse online, ceea ce este de natură să stimuleze o creștere a cererii. Ca urmare, în acest mod se va contribui la finalizarea pieței unice digitale și se vor aduce beneficii economiei Uniunii în ansamblu.

172. În plus, Comisia poate să ia în considerare, atunci când este relevant, și probabilitatea ca ajutorul să aibă alte efecte pozitive, cum ar fi îmbunătățirea eficienței energetice a operațiunilor de rețea, sau politicile Uniunii, cum ar fi Pactul verde european.
173. În al doilea rând, statele membre trebuie să demonstreze că efectele negative sunt limitate la minimum necesar. Atunci când concep măsura ținând seama de necesitatea, adecvarea și proporționalitatea ajutorului (secțiunile 5.2.2-5.2.4), statele membre ar trebui să țină seama, de exemplu, de dimensiunea proiectelor, de cuantumul individuale și cumulate ale ajutoarelor, de caracteristicile beneficiarilor (de exemplu dacă aceștia au o putere semnificativă pe piață), precum și de caracteristicile zonelor vizate (de exemplu numărul de rețele performante existente sau preconizate în mod credibil să fie realizate într-o anumită zonă). Pentru a permite Comisiei să analizeze efectele negative probabile, statele membre sunt încurajate să prezinte orice evaluare a impactului de care dispun, precum și evaluări *ex post* efectuate pentru scheme predecesoare similare.

6. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII MĂSURILOR DE ADOPTARE

174. Disponibilitatea unei rețele în bandă largă este o condiție prealabilă pentru posibilitatea de abonare la servicii în bandă largă. Totuși, ar putea, în unele cazuri, să nu fie suficientă pentru garantarea faptului că nevoile utilizatorilor finali (menționate în special la punctele (53) și (61)) vor fi satisfăcute și că beneficiile pentru societate în ansamblu se vor materializa.
175. Motivul ar putea fi tendința relativ scăzută a utilizatorilor finali de a se abona la servicii în bandă largă. Această tendință scăzută ar putea fi cauzată de mai mulți factori, printre care: (a) impactul economic al costului abonării la servicii în bandă largă pentru utilizatorii finali în general sau pentru anumite categorii de utilizatori finali aflați în situații precare și (b) conștientizarea insuficientă a beneficiilor pe care le va aduce abonamentul la serviciile în bandă largă.
176. Măsurile axate pe cerere, cum ar fi voucherele, sunt concepute pentru a reduce costurile pentru utilizatorii finali și pot fi utile pentru remedierea unei disfuncționalități specifice a pieței în ceea ce privește adoptarea serviciilor în bandă largă disponibile. Accesul generalizat și convenabil ca preț la conectivitate generează externalități pozitive datorită capacității sale de a accelera creșterea și inovarea în toate sectoarele economiei. În cazul în care nu este posibil să se asigure un acces convenabil ca preț la servicii satisfăcătoare în bandă largă ca urmare, de exemplu, a unor prețuri de consum ridicate, ajutorul de stat poate remedia o astfel de disfuncționalitate a pieței. În astfel de cazuri, acordarea unui ajutor de stat poate avea efecte pozitive.
177. Voucherele nu constituie ajutor pentru utilizatorii finali, inclusiv consumatorii individuali, dacă acești utilizatori finali nu desfășoară o activitate economică care intră în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (1) din tratat. Cu toate acestea, voucherele ar putea constitui ajutor în ceea ce îi privește pe utilizatorii finali, dacă aceștia din urmă desfășoară o activitate economică din domeniul de aplicare al

articolului 107 alineatul (1) din tratat. În majoritatea cazurilor însă, ajutorul respectiv ar putea intra sub incidența regulamentului *De Minimis*¹¹³, având în vedere valoarea limitată a voucherelor.

178. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene confirmă faptul că avantajul acordat unor utilizatori finali, cum ar fi consumatorii individuali, care nu desfășoară o activitate economică poate constitui totuși un avantaj acordat anumitor întreprinderi și, prin urmare, poate reprezenta un ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din tratat¹¹⁴.
179. Voucherele pot constitui astfel ajutoare pentru întreprinderile din sectorul comunicațiilor electronice care vor putea să își îmbunătățească sau să își sporească oferta de servicii utilizând rețelele în bandă largă existente și, astfel, să își consolideze poziția pe piață în detrimentul altor întreprinderi din sectorul comunicațiilor în bandă largă. Întreprinderile respective se supun controlului ajutoarelor de stat, dacă avantajul pe care îl primesc depășește nivelurile *de minimis*.
180. Nu pot fi prevăzute măsuri privind voucherele pentru zonele în care nu există o rețea care să furnizeze serviciile eligibile.

6.1 Voucherele sociale

181. Voucherele sociale au scopul de a sprijini anumiți consumatori individuali să achiziționeze sau să continue să utilizeze servicii în bandă largă. Ele pot fi considerate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (a) din tratat, dacă sunt „ajutoare cu un caracter social acordate consumatorilor individuali, cu condiția ca acestea să fie acordate fără discriminare în funcție de originea produselor”.
182. Pentru a fi compatibile în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (a) din tratat, voucherele sociale trebuie să fie rezervate anumitor categorii de consumatori individuali a căror situație financiară justifică acordarea ajutorului din motive sociale (de exemplu familii cu venituri mici, studenți, elevi etc.)¹¹⁵. În acest scop, statele membre trebuie să identifice, pe baza unor criterii obiective, categoriile de consumatori pe care schemele de vouchere sociale intenționează să le vizeze¹¹⁶.
183. Costurile eligibile pot fi taxa lunară, costurile de instalare standard¹¹⁷ și echipamentele terminale necesare consumatorului pentru a accesa serviciile în bandă largă. Costurile

¹¹³ Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* (JO L 352, 24.12.2013, p. 1).

¹¹⁴ Hotărârea din 4 martie 2009, Italia/Comisia, T-424/05, ECLI:EU:C:2009:49, punctul 108. Hotărârea din 28 iulie 2011, Mediaset/Comisia, C-403/10 P, EU:C:2011:533, punctul 81.

¹¹⁵ A se vedea Deciziile Comisiei: C(2020) 8441 final din 4 decembrie 2020, cazul SA.57357 (2020/N) – Grecia – Schema de vouchere pentru bandă largă destinate studenților (JO C 41, 5.2.2021, p. 4); C(2020) 5269 final din 4 august 2020, cazul SA.57495 (2020/N) – Italia – Vouchere pentru bandă largă destinate anumitor categorii de familii (JO C 326, 2.10.2020, p. 9).

¹¹⁶ Normele naționale pot prevedea diferite mijloace de punere în aplicare. De exemplu, schemele de vouchere sociale pot să prevadă efectuarea plăților preconizate direct către consumatori sau direct către furnizorul de servicii ales de consumatori.

¹¹⁷ Costurile standard sunt cele care se aplică tuturor consumatorilor, indiferent de situația lor specifică.

pentru cablarea locuinței și pentru o anumită instalare limitată pe proprietatea privată a consumatorilor sau pe proprietatea publică din imediata apropiere a proprietății private a consumatorilor pot fi, de asemenea, eligibile, în măsura în care sunt necesare și auxiliare pentru furnizarea serviciului.

184. Voucherele sociale pot fi utilizate pentru abonarea la noi servicii în bandă largă sau pentru menținerea abonamentelor existente („servicii eligibile”).
185. Cerința de a se evita orice discriminare bazată pe originea produselor (a se vedea punctul (181)) este îndeplinită prin respectarea principiului neutralității tehnologice. Consumatorii trebuie să poată utiliza voucherul pentru a achiziționa serviciile în bandă largă eligibile de la orice furnizor capabil să le furnizeze, indiferent de tehnologia utilizată pentru furnizarea serviciului. Schema de vouchere sociale trebuie să asigure egalitatea de tratament a tuturor furnizorilor de servicii posibili și să ofere consumatorilor gama cea mai largă posibil de furnizori din care să aleagă. În acest scop, statul membru trebuie să creeze un registru online al tuturor furnizorilor de servicii eligibili sau să introducă o metodă alternativă echivalentă pentru a asigura deschiderea, transparența și caracterul nediscriminatoriu al intervenției statului. Consumatorii trebuie să aibă posibilitatea de a consulta astfel de informații cu privire la toate întreprinderile care pot furniza serviciile eligibile. Toate întreprinderile care pot furniza serviciile în bandă largă eligibile pe baza unor criterii obiective și transparente (de exemplu capacitatea de a respecta cerințele minime pentru furnizarea serviciilor respective) trebuie să aibă posibilitatea, la cerere, de a fi incluse în registrul on line sau în orice altă locație alternativă aleasă de statul membru. Pentru asistarea consumatorilor, prin registru (sau locația alternativă aleasă) se pot furniza și alte informații, cum ar fi tipurile de servicii furnizate de diverse întreprinderi.
186. Statele membre trebuie să organizeze o consultare publică cu privire la principala caracteristică a schemei. Consultarea publică trebuie să dureze cel puțin 30 de zile.
187. Statele membre pot să introducă garanții suplimentare pentru a evita posibila utilizare abuzivă a voucherelor sociale de către consumatori, furnizorii de servicii sau alți beneficiari implicați. De exemplu, în anumite circumstanțe, în care este subvenționat numai abonamentul la noi servicii eligibile, pot fi necesare garanții suplimentare pentru a se asigura faptul că voucherele sociale nu vor fi utilizate pentru achiziționarea de servicii în bandă largă în cazul în care un alt membru al aceleiași gospodării are deja un abonament la un serviciu eligibil.
188. În plus, statele membre trebuie să respecte cerințele prevăzute în secțiunea 7 cu privire la transparență, raportare și monitorizare.

6.2 Vouchere pentru conectivitate

189. Voucherele pentru conectivitate pot fi destinate unor categorii mai largi de consumatori (de exemplu vouchere pentru conectivitate destinate consumatorilor sau anumitor întreprinderi, cum ar fi întreprinderile mici și mijlocii), cu scopul de a stimula adoptarea de servicii în bandă largă care să contribuie la dezvoltarea unei activități economice. Astfel de măsuri pot fi declarate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

190. Comisia va considera că astfel de măsuri sunt compatibile dacă ele contribuie la dezvoltarea unei activități economice (prima condiție) fără a afecta în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale, într-o măsură contrară interesului comun (a doua condiție).

6.2.1 *Prima condiție: facilitarea dezvoltării unei activități economice*

191. Comisia consideră că schemele de vouchere pentru conectivitate care contribuie în mod eficace la adoptarea anumitor servicii în bandă largă care pot facilita dezvoltarea unei game de activități economice prin creșterea gradului de conectivitate și de acces la servicii în bandă largă în cazul în care există o disfuncționalitate a pieței în ceea ce privește adoptarea serviciilor relevante¹¹⁸.

192. Statele membre trebuie să demonstreze că schemele de vouchere pentru conectivitate au un efect stimulat.

193. Voucherele pentru conectivitate ar trebui să acopere numai până la 50 % din costurile eligibile¹¹⁹. Costurile eligibile pot fi taxa lunară, costurile de instalare standard și echipamentele terminale necesare utilizatorului final pentru a accesa serviciile în bandă largă. Costurile pentru cablarea locuinței și pentru o anumită instalare limitată pe proprietatea privată a utilizatorului final sau pe proprietatea publică din imediata apropiere a proprietății private a utilizatorului final pot fi, de asemenea, eligibile, în măsura în care sunt necesare și auxiliare pentru furnizarea serviciului.

6.2.2 *A doua condiție: ajutorul nu trebuie să afecteze în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale, într-o măsură contrară interesului comun*

194. Ajutoarele de stat ar trebui să vizeze situațiile în care astfel de ajutoare pot determina o îmbunătățire substanțială pe care piața nu este în măsură să o furnizeze prin mijloace proprii, cu alte cuvinte în situațiile în care ajutorul este necesar pentru a aborda o disfuncționalitate a pieței în ceea ce privește adoptarea serviciilor în bandă largă relevante. De exemplu, în cazul în care schemele de vouchere pentru conectivitate nu vizează satisfacerea nevoilor utilizatorilor finali în ceea ce privește adoptarea (de exemplu în cazul în care voucherele sunt utilizate în mod abuziv pentru sprijinirea instalării, și nu pentru stimularea cererii) sau nu respectă neutralitatea tehnologică, astfel de scheme nu ar fi un instrument de politică adecvat. În astfel de cazuri, ajutorul sub formă de vouchere ar afecta în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun și, prin urmare, este puțin probabil să fie declarat compatibil cu piața internă.

195. Voucherele pentru conectivitate nu pot fi utilizate pentru menținerea serviciilor existente. Voucherele pot fi utilizate pentru a achiziționa un serviciu nou sau pentru a-l îmbunătăți pe cel existent. Atunci când voucherele pentru conectivitate pot fi utilizate pentru a îmbunătăți un abonament existent, statele membre trebuie să demonstreze că schema de vouchere nu denaturează în mod nejustificat concurența la nivelul

¹¹⁸ În normele naționale pot să se prevadă diverse modalități de punere în aplicare. De exemplu, schema de vouchere pentru conectivitate poate să prevadă efectuarea de plăți direct către utilizatorii finali sau direct către furnizorul de servicii ales de utilizatorii finali.

¹¹⁹ A se vedea C(2021) 9549 final din 15 decembrie 2021, cazul SA.57496 (2021/N) – Italia – Schema de vouchere pentru bandă largă destinate IMM-urilor (JO C 33, 21.1.2022, p. 1).

comerțului cu amănuntul și cu ridicata, de exemplu că nu va crea profituri excepționale disproportionale pentru unii operatori, fiind în același timp în mod nejustificat în detrimentul altor operatori.

196. Voucherele pentru conectivitate trebuie să fie neutre din punct de vedere tehnologic. Utilizatorii finali trebuie să poată utiliza vouchere pentru conectivitate pentru a achiziționa servicii în bandă largă eligibile de la orice furnizor capabil să le furnizeze, indiferent de tehnologia utilizată pentru furnizarea serviciului. Schema de voucherele pentru conectivitate trebuie să asigure egalitatea de tratament a tuturor furnizorilor de servicii posibili și să ofere utilizatorilor finali gama cea mai largă posibil de furnizori din care să aleagă. În acest scop, statul membru trebuie să creeze un registru online al tuturor furnizorilor de servicii eligibili sau să introducă o metodă alternativă echivalentă pentru a asigura deschiderea, transparența și caracterul nediscriminatoriu al intervenției statului. Utilizatorii finali trebuie să aibă posibilitatea de a consulta astfel de informații cu privire la toate întreprinderile care pot furniza servicii eligibile. Toate întreprinderile care pot furniza servicii eligibile, pe baza unor criterii obiective și transparente (de exemplu, capacitatea de a respecta cerințele minime pentru furnizarea unor astfel de servicii), trebuie să aibă posibilitatea, la cerere, de a fi incluse în registrul on line sau în orice locație alternativă aleasă de statul membru. Pentru a veni în ajutorul consumatorilor, prin registru (sau prin locația alternativă aleasă) se pot furniza și alte informații, cum ar fi tipul de serviciu oferit de diversele întreprinderi.
197. Pentru a reduce la minimum denaturările pieței, statele membre trebuie să efectueze o evaluare a pieței, prin care să identifice furnizorii eligibili prezenți în zonă și să strângă informații pentru calcularea cotei lor de piață. Prin evaluarea pieței trebuie să se stabilească dacă este posibil ca prin schema de vouchere pentru conectivitate să se confere vreun avantaj disproportionat anumitor furnizori în detrimentul altora și să se consolideze astfel o poziție dominantă (locală) pe piață. Prin evaluarea pieței trebuie să se stabilească, de asemenea, dacă este într-adevăr necesar să se introducă o schemă de vouchere pentru conectivitate, comparându-se situația din zona (zonele) de intervenție cu situația din alte zone ale statului membru sau ale Uniunii. Ar putea să se examineze, de asemenea, tendințele în materie de adoptare de către utilizatorii finali, pentru a se evalua și a se lua o decizie cu privire la schema de vouchere.
198. Statele membre trebuie să organizeze o consultare publică cu privire la principalele caracteristici ale schemei. Consultarea publică trebuie să dureze cel puțin 30 de zile.
199. Pentru a fi eligibil, atunci când un furnizor de servicii în bandă largă este integrat pe verticală și are o cotă din piața vânzării cu amănuntul de peste 25 %, acesta trebuie să ofere, pe piața corespunzătoare de acces cu ridicata, produse de acces cu ridicata pe baza cărora orice solicitant de acces va putea furniza serviciile eligibile în condiții deschise, transparente și nediscriminatorii. Prețul de acces cu ridicata trebuie stabilit în conformitate cu principiile enunțate în secțiunea 5.2.4.4.4.

200. Pentru a limita efectele negative asupra concurenței, durata unei scheme de vouchere pentru conectivitate nu trebuie să depășească, în principiu, 3 ani¹²⁰. Valabilitatea voucherelor pentru utilizatorii finali individuali nu poate depăși 2 ani.
201. În plus, statele membre trebuie să respecte cerințele prevăzute în secțiunea 7 cu privire la transparență, raportare și monitorizare.

7. TRANSPARENȚĂ, RAPORTARE, MONITORIZARE

7.1 Transparență

202. Statele membre trebuie să publice pe platforma Comisiei privind transparența ajutoarelor de stat – „Transparency award module”¹²¹ – sau pe un site web cuprinzător consacrat ajutoarelor de stat, la nivel național sau regional, următoarele informații:
- a) textul integral al deciziei de aprobare a schemei de ajutoare sau a ajutorului individual și dispozițiile de punere în aplicare a acestuia sau un link către textul respectiv;
 - b) informații referitoare la fiecare ajutor individual care depășește 100 000 EUR, în conformitate cu anexa II.
203. Informațiile menționate la punctul 202(b) trebuie publicate în termen de 6 luni de la data acordării ajutorului sau, în cazul ajutoarelor sub formă de avantaje fiscale, în termen de 1 an de la data la care trebuie depusă declarația fiscală¹²².
204. Statele membre trebuie să își organizeze site-urile cuprinzătoare consacrate ajutoarelor de stat, astfel cum se menționează la punctul 202, în așa fel încât să înlesnească accesul la informații. În cazul ajutoarelor ilegale, dar care ulterior sunt considerate compatibile, statele membre trebuie să publice informațiile în termen de șase luni de la data deciziei Comisiei prin care ajutorul este declarat compatibil.
205. Pentru a permite aplicarea normelor privind ajutoarele de stat prevăzute de tratat, informațiile trebuie să fie disponibile timp de cel puțin 10 ani de la data acordării ajutorului. Informațiile trebuie publicate sub formă de foi de calcul general accesibile, care să permită căutarea, extragerea, descărcarea și publicarea cu ușurință a datelor pe internet, de exemplu în format CSV sau XML. Publicului larg trebuie să i se permită accesul la site-ul web fără nicio restricție, inclusiv în ceea ce privește înregistrarea prealabilă a utilizatorului.
206. Comisia va publica pe site-ul său linkul către site-ul național sau regional consacrat ajutoarelor de stat, astfel cum este menționat la punctul 202.

¹²⁰ În circumstanțe excepționale, sub rezerva evaluării Comisiei, o măsură constând în vouchere pentru conectivitate poate fi prelungită dacă prelungirea este justificată în mod corespunzător, cu condiția ca aceasta să nu afecteze în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun.

¹²¹ Căutare publică în baza de date privind transparența ajutoarelor de stat, disponibilă la adresa: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=ro>.

¹²² Dacă nu există nicio cerință oficială privind o declarație anuală, în scopul înregistrării data de 31 decembrie a anului pentru care a fost acordat ajutorul va fi considerată data acordării.

7.2 Raportare

207. În temeiul Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului¹²³ și al Regulamentului (CE) nr. 794/2004 al Comisiei¹²⁴, statele membre au obligația de a prezenta Comisiei rapoarte anuale cu privire la fiecare măsură de ajutor aprobată în conformitate cu prezentele orientări.
208. Pe lângă rapoartele anuale menționate la punctul 207, statele membre trebuie să prezinte Comisiei, o dată la 2 ani, un raport cu informații-cheie privind măsurile de ajutor aprobate în conformitate cu prezentele orientări, astfel cum se prevede în anexa III.

7.3 Monitorizare

209. Statele membre trebuie să păstreze evidențe detaliate privind toate măsurile de acordare a ajutoarelor. Evidențele respective trebuie să conțină toate informațiile necesare pentru a se stabili dacă sunt îndeplinite toate condițiile de compatibilitate prevăzute în prezentele orientări. Statele membre trebuie să păstreze evidențele pe o perioadă de 10 ani de la data acordării ajutorului și trebuie să le pună la dispoziția Comisiei la cererea acesteia.

8. PLANUL DE EVALUARE *EX POST*

210. Pentru a se asigura în continuare că denaturările concurenței și ale comerțului sunt limitate, Comisia poate să impună ca schemele să facă obiectul unei evaluări *ex post* pentru a verifica (a) dacă ipotezele și condițiile care au stat la baza deciziei privind compatibilitatea au fost realizate; (b) eficacitatea măsurii de ajutor în lumina obiectivelor sale predefinite și (c) impactul măsurii de ajutor asupra piețelor și a concurenței, pentru a se asigura că pe durata schemei de ajutor nu au apărut efecte de denaturare nejustificate, care ar fi contrare intereselor UE¹²⁵.
211. Evaluarea *ex post* va fi necesară pentru schemele de ajutoare cu bugete mari sau care conțin un element de noutate ori atunci când sunt prevăzute modificări semnificative ale pieței, ale tehnologiei sau ale reglementărilor. În orice caz, evaluarea *ex post* va fi necesară în cazul schemelor cu un buget pentru ajutoare de stat sau cu cheltuieli contabilizate ca ajutoare de stat de peste 150 de milioane EUR în orice an dat sau de 750 de milioane EUR pe durata lor totală. Durata totală a schemelor include durata combinată a schemei și a eventualei scheme predecesoare care a acoperit un obiectiv similar și o zonă geografică similară, începând cu data publicării prezentelor orientări. Având în vedere obiectivele evaluării și pentru a se evita o sarcină disproporționată pentru statele membre și pentru proiectele de ajutoare de dimensiuni mai mici, evaluările *ex post* sunt necesare numai pentru schemele de ajutoare a căror durată totală depășește trei ani, începând cu data publicării prezentelor orientări.

¹²³ Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9).

¹²⁴ Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).

¹²⁵ A se vedea, de exemplu, Decizia C(2012) 8223 final a Comisiei din 20 noiembrie 2012, cazul SA.33671 (2012/N) – Regatul Unit – Schema națională de comunicații în bandă largă pentru Regatul Unit – Furnizarea de servicii în bandă largă în Regatul Unit (JO C 16, 19.1.2013, p. 2).

212. Se poate renunța la cerința evaluării *ex post* în cazul unei scheme de ajutoare care: (a) urmează direct unei scheme care a acoperit un obiectiv similar și o zonă geografică similară și a făcut obiectul unei evaluări și (b) a prezentat un raport de evaluare finală care este conform cu planul de evaluare aprobat de Comisie și care nu a generat constatări negative. În cazul în care raportul final de evaluare al unei scheme nu este conform cu planul de evaluare aprobat, respectiva schemă trebuie suspendată cu efect imediat, la cererea Comisiei.
213. Obiectivul evaluării este acela de a verifica îndeplinirea ipotezelor și a condițiilor care stau la baza compatibilității schemei, în special verificarea caracterului necesar și a eficacității măsurii de ajutor din perspectiva obiectivelor sale generale și specifice. De asemenea, evaluarea ar trebui să examineze impactul schemei asupra concurenței și a schimburilor comerciale.
214. În ceea ce privește schemele de ajutoare supuse cerinței de evaluare menționate la punctul 211, statele membre trebuie să notifice un proiect de plan de evaluare, care va face parte integrantă din evaluarea schemei efectuată de Comisie. Planul trebuie notificat:
- a) împreună cu schema de ajutor, dacă bugetul pentru ajutoare de stat al schemei depășește 150 de milioane EUR în orice an dat sau 750 de milioane EUR pe durata sa totală;
 - b) în termen de 30 de zile lucrătoare de la orice modificare semnificativă care majorează bugetul schemei la peste 150 de milioane EUR în orice an dat sau 750 de milioane EUR pe durata totală a schemei;
 - c) pentru schemele care nu intră sub incidența literei (a) sau (b), în termen de 30 de zile lucrătoare de la contabilizarea oficială a unor cheltuieli efectuate în cadrul schemei de peste 150 de milioane EUR în orice an dat.
215. Proiectul de plan de evaluare trebuie să respecte principiile metodologice comune puse la dispoziție de Comisie¹²⁶. Statele membre trebuie să publice planul de evaluare aprobat de Comisie.
216. Evaluarea *ex post* trebuie efectuată de către un expert independent de autoritatea care acordă ajutorul de stat, pe baza planului de evaluare. Fiecare evaluare trebuie să includă cel puțin un raport de evaluare intermediar și un raport de evaluare final. Statele membre trebuie să publice ambele rapoarte.
217. Raportul final de evaluare trebuie prezentat Comisiei în timp util pentru a-i permite să evalueze eventuala prelungire a schemei de ajutoare și cel târziu cu 9 luni înainte de expirarea schemei. Această perioadă poate fi redusă pentru schemele care declanșează aplicarea cerinței de evaluare în ultimii 2 ani de punere în aplicare. Domeniul de aplicare și modalitățile precise ale fiecărei evaluări vor fi definite în decizia de aprobare a schemei de ajutoare. Notificarea oricărei măsuri de ajutor ulterioară cu un obiectiv similar trebuie să descrie modul în care au fost luate în considerare rezultatele evaluării.

¹²⁶ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, Metodologie comună pentru evaluarea ajutoarelor de stat, 28.5.2014 SWD(2014) 179 final, sau oricare dintre documentele ulterioare acestuia.

9. DISPOZIȚII FINALE

218. Comisia va aplica principiile stabilite în prezentele orientări începând cu ziua următoare datei publicării lor în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
219. Comisia va aplica principiile enunțate în prezentele orientări ajutoarelor notificate cu privire la care este invitată să ia o decizie după data publicării prezentelor orientări în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, chiar și în cazul în care ajutorul a fost notificat înainte de data respectivă.
220. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind stabilirea regulilor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal¹²⁷, Comisia va aplica normele în vigoare la data acordării ajutoarelor în cazul ajutoarelor ilegale. Comisia va aplica principiile stabilite în prezentele orientări în mod corespunzător în cazul în care ajutorul ilegal este acordat după data publicării acestora.
221. Comisia propune statelor membre, în temeiul articolului 108 alineatul (1) din tratat, următoarele măsuri adecvate:
- a) statele membre trebuie să își modifice, când este necesar, schemele de ajutor existente pentru a le alinia la secțiunea 7.1 din prezentele orientări în termen de 12 luni de la publicarea acestora în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*;
 - b) statele membre ar trebui să își dea acordul necondiționat explicit cu privire la măsurile (inclusiv modificările) adecvate propuse la litera (a) în termen de 2 luni de la data publicării orientărilor în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. În absența unui răspuns în termen de două luni, Comisia va considera că statul membru în cauză nu este de acord cu măsurile propuse.

¹²⁷ JO C 119, 22.5.2002, p. 22.